



VÄIKE-MAARJA VALLA INFOLEHT

Väike-Maarja
Valla Infoleht
internetis
www.v-maarja.ee
Väike-Maarja
uudised
ka [http://
eestielu.delfi.ee](http://eestielu.delfi.ee)

Nr 9 (244)

OKTOOBER 2014

TASUTA

Ole koos meiega: **facebook**

Lurichi kuju on pronksi valamiseks valmis

Skulptor Lembit Palm jõudis valmis Lurichi kuju modelleerimisega. Valla-valitsuse ja Georg Lurichi fondi halduskogu esindajad käisid 9. oktoobril Purtses Lembit Palmi ateljees Lurichi kuju savist mudelit vastu võtmas.

Kuju jättis väga hea, sümpaatse ja väljendusrikka mulje.

Lembit Palm tutvustas lähemalt, kuidas ligi 2,5 meetrine kuju valmis. Kõigepealt tuli tal valmistada metallist ja puidust alus, millele savist kuju vormima hakata. Skulptuuri alusele tuli kanda 10 korda väiksemalt koopialet vajalikud mõõdud õigetes proportsioonides. Selleks olid tal konstrueeritud spetsiaalsed abivahendid. Õigete kehapunktide alusele kandmine oli väga täpne töö. Mõnda kohta tuli mitu korda ülegi kontrollida, et see oleks ikka vastavuses skulptuuri aluseks võetud Amandus Adamsoni 1903. a valminud Lurichi kujuga.

Monumendi kontseptsiooni autor arhitekt Kuno Raude rõhutas, et valmiv monument peab hästi sobima ümbritseva keskkonnaga ja mõjuma loomulikuna. Kui ateljees ulatus Lurichi kuju maast laeni ja tundus üsna suurena, siis Väike-Maarja keskväljakul paistab see ümbritsevaga hoopis teistes proportsioonides.

2012. a detsembris tehti selleks katsetusi ja viidi keskväljakul läbi n-ö proovipaigaldamine. Kuno Raude ja Lembit Palm sõidutasid selleks puhuks Väike-Maarjasse nii Lurichi kuju kui ka maakera vineerist välja lõigatud šabloonid. Tookordne paigutuse imiteerimine aitas hiljem tublisti kaasa monumendile õige koha leidmisele,

selle mõõtmete arvutamisele ja kogu keskväljaku lahenduse kontseptsiooni koostamisele.

Vallavalitsuse välja kuulutatud lihtmenetlusega riigihanke „Georg Lurichi skulptuuri pronksi valamine“ edukaks pakujaks osutus OÜ Tormis Disain. On heameel, et hange esimese korraga õnnestus. See annab võimaluse töödega üsna pea alustada, enne suuremate külmade saabumist. On loota, et aastavahetuse paiku peaks Lurichi monumendi pronksist osa valmis saama.

Uurisime ka neid töid, mida OÜ Tormis Disain on seni teinud. Näiteks Kärldas mälestusmärk II Maailmasõjas hukkunud hiidlastele, Võrus skulptuurigrupp „Seapere“, Rakveres „Noormees jalgrattal muusikat kuulamas“ jne. Samuti on firma tehtud töid Lätis ja Rootsis.

Tulevasse aastasse jäävad Lurichi ausamba graniidist osaga seonduvad tööd.

Lurichi kuju hakkab toetuma graniidist maakerale, mis omakorda paikneb sümboolsel graniidist maadlusmatil. Monumendi kogukõrguseks on 4,7 meetrit.

Ausammas on plaanis avada Georg Lurichi 140. sünniaastapäeval, 2016. aasta 22. aprillil.

Ilve Tobreluts

Vallavanem Indrek Kesküla andis tänutäheks Lurichi kuju modelleerijale skulptor Lembit Palmile Paavo Kivise koostatud Lurichi raamatu.

Foto: Kuno Raude



Tublid heakorrastajad pälvisid tunnustuse

12. oktoobril toimus Rakvere linnuses Lääne-Viru Omavalitsuste Liidu ja Lääne-Viru maa-valitsuse vastuvõtt maakonna kaunimate kodude omanikele. Üritusel osales ka siseminister Hanno Pevkur, kes tunnustas ja tänas mastivimpli ning tänukirjaga tublisid aiaomanikke.

Väike-Maarja vallast pälvisid tunnustuse:

- **Eve Õun ja Mati Mere** Ärinalt – hästi hooldatud ja korrashoitud tootmishoone ümbruse eest.
- **Perekond Palmisto** Simunast – endise katlamaja ümbruse heakorrastamise ja fantastilise muutuse eest tööstuspiirkonnast perele puhkealaks.

Meeli Veia

Konkursi Kaunis Lääne-Viromaa töögrupi juht

Väike-Maarja valla Kaunis Kodu 2014

Konkurssi Kaunis Kodu võib Väike-Maarja vallas juba traditsiooniks pidada. Konkursi eesmärgiks on tunnustada tublisid inimesi, kes on teinud palju tööd oma koduvalla kaunimaks muutmiseks. Konkursil ei tunnustata üksnes eramajade omanikke, vaid ka korruselamute, sotsiaal-, haridus-ühiskondlike- ja tööstushoonete ümbruse kauni ja puhtana hoidjaid.

Aastal 2014 ei olnud kandidaate küll

väga palju, aga seevastu kõik tunnustust ja kiitust väärt.

Konkursi komisjon, koosseisus: Kalev Nõmmiste, Meeli Veia, Reet Maadla, Maila Vink ja Aet Reis, tegi ringkäigu põhjal järgmise otsuse:

- **Margus Meresaar ja Eve Malmberg** – motivatsioonipreemia, noor pere, palju tehtud, aga palju rohkem on veel teha.

- **Perekond Etti** – ilus liigendatud

koduaed, hommikukohvik ja õhtutrah-ter.

- **Maie Rand** – meeldiv vana aia osa, ümbrus harmoneerub majaga, maja-omaniku entusiasm peegeldub ka aia-kujunduses.

- **Perekond Tiigivee** – avar korras-tatud krunt, tehtud nn taaskasutatavast materjalist;

- **Perekond Olvi** – väikesel pinnad väga ratsionaalselt paigutatud haljas-

tus, oma kätega tehtud puhkekohad.

- **Perekond Raadik** – imeliselt korras aed, naabrite vahelt maha võetud aed annab aiale avarust, rikkalikult õitsvad lilleamplid ja -klumbid.

Kauni külaosa kategooria:

- **Triigi küla** – heakorrastatud küla, suured niidetud alad, likvideeritud lagunenud hoonete alad heakorrastatud, külaplatsil lipumast ja rajatud lõkke-

koht.

Ühiskondliku hoone kategooria:

- **Pandivere pansion** – suur heakor-rastatud territoorium.

Suured tänud teile kauni koduümbruse loomise eest ja jõudu!

Konkursi komisjoni nimel
Meeli Veia



Maie Ranna kaunis koduaed Simunas.



Perekond Raadiku imeliselt korras koduaed Väike-Maarjas. Fotod: 2 x Meeli Veia

Vallavanema kuu

Hea lugeja! Elame üha kiiremas informu-
ruumis ning üha rohkem tuleb meil ka
osata selles informu-
ruumis kajastuvat ob-
jektivselt hinnata. Suures plaanis ja
kerge huumoriga võib öelda, et kogu
infotehnoloogia kõige suuremaks pi-
duriks oleme meie ise oma füüsisega.
Loomulikult on hea, et me ei ole veel
robotid, kellele võiks SIM-kaardi kehas-
se siirata ning selle abil oma tuttava-
tele mõtteid Skype'ida või vastupidi,
nendelt infot vastu võtta. Võib-olla
see aeg ka tuleb. Oluline, et mõtteid,
mida saata, kujundaksime ikka meie
ise, mitte ei pärineks need ainult tugi-
toolist vaadeldavast ühest telekanalist
või ainult ühest loetavast ajalehest.
Meie kõigini jõudis info Riigikogus
menetletud kooseluseadusest. Vabas
ühiskonnas kujunes sellele eelnõu-
le nii tuliste vastaste kui ka toetajate
leer. Riigikogu hääletustulemuste kiire
kokkuvõte: poolt 40, vastu 38 (lisaks 10
inimest, kes lihtsalt ei hääletanud ja 13
rahvaesindajat, kes üldse puudusid).
Kõige totram tundub nende Riigiko-
gu liikmete käitumine, kes olid kohal,
kuid lihtsalt ei hääletanud. Suutmatus
otsustada. Loomulikult on paljudel
meil oma arvamus selle seaduse kohta.
Ilma sisulise analüüsi, küsiks hoopis,
kui paljud meist on teinud oma valiku
meedias debatti vaadates või on tegeli-
kult selle seaduse teksti ja seletuskirja
läbi lugenud? Internetivahendusel on
kõigi seaduste tekstide kättesaamine
ju üllilhtne. Toon välja veel ühe teiseigi
aspekti, mida on mõistlik alati jälgida:
sõnaühendi „rahva tahe“ kasutami-
ne. Rahva tahe on demokraatliku riigi
kõige tähtsam alustala. Nõus. Seega,
sellel sõnaühendil on kaalu. Esindus-
demokraatia puhul väljendab rahva
tahet vabadel valimistel mandaadi saa-
nud parlament. Iga tellitud uuring on
ikkagi ainult ühe valimi aluselt tehtud
üldistus ning silti „rahva tahe“ on sel-
lele lihtsalt populistlik külge kleepida.
Tänases õigusruumis võib siis kok-
kuvõtteks öelda, et eespool mainitud
seaduse puhul toetas enamus seadu-
se vastuvõtmist ning sellel oli ka väga
suur vastuseisjate osakaal. Loodan, et
kuna seadust rakendatakse alles 2016.
aastast, siis sellest ei saa 2015. aasta
riigikogu valimistel uuesti teema. Meil
on hoopis olulisemaid valdkondi, kus
on vaja tõsiselt arutada, millist teerada

Eesti riik peab
edasi käima.

Tänases si-
tuatsioonis on
üheks oluliseks
tulevikku vaa-
tavaks ning,
arvestades ke-
vadisi riigikogu
valimisi, siis
ka sisemise de-
bati teemaks
– Eesti julge-
olek. Sellesse
temaatikasse
sobib nii kiir-
reageerimisvõi-
mekuse suu-
rendamine, po-
litsei, kaitseväe
ja Kaitseliidu
koostöö tihen-
damine, piiri
tugevdamiseks
vajaminevad
tegevused, aga
ka psühholoo-
gilise kaitse
parendamine. Viimane
võimaldab ära hoida meie inimeste-
le ja riigile vaenulike infomanipulat-
sioonide mõju. Laiendatud julgeoleku
alla kuulub lisaks veel ohuolukordade
puhul elutähtsate teenuste tagamine.
Idanaabriga seotud ressursside ja elu-
korraldust mõjutavate tegurite (gaas,
elekt, transpordiühendused jne.) sõl-
tuvuse minimeerimine. Alternatiivina
Eesti tihedam ühendamine energia- ja
transpordiühendustega Kesk-Euroopa-
ga ja Skandinaaviaga või kohapealsete
uute lahenduste toetamine. Üheks pisi-
keseks killuks kohaliku energiapotent-
siaali ärakasutamise näiteks on Aburis
tööle hakkav tuulegeneraator. Samas
tuleb alati arvestada, et mingi tegevu-
se täiendavaks rahastamiseks on vaja
teha otsus, et mille teise vajaliku vald-
konna arvelt seda tehakse või millised
võiksid olla uued tulud, et suurenenud
vajadusi katta. Kui Vabariigi Valitsus
on koostanud 2015. aasta riigieelarve
eelnõu, siis seda sama on tegemas ka
Väike-Maarja vallavalitsus. Eesmärk on
mõlemal üsna sarnane: koostada vast-
tutustundlik eelarve, suurendada ini-
meste heaolu ja kindlustunnet. Samas
on nii mastaabid kui ka lähtealused eri-

nevad. Võtame näiteks tulupoole. Kui
riigieelarves on planeeritud tulumaksu
kasvaks 6,1 %, siis suheldes mitmete
erinevate inimestega on Väike-Maarja
vallavalitsus arvestanud lähtealusena
hoopis 3%-list maksutulu kasvu. Seega
oleme olulisemalt konservatiivsemalt
suhtumas välismajanduse võimalikes-
se mõjudesse. Hea kui me eksiksime
ja keskvallitsuse analüütikutel on õigus.
Oktoobrikuus toimus Siseministee-
riumis tutvustav infopäev, kus minis-
teeriumi poolt tellitava analüüsi põhjal
reastatakse omavalitsusüksused KOV
võimekuse indeksi alusel. Sellesse jär-
jestusse ei saa suhtuda suure tõsiduse-
ga, sest minu arvates hinnatakse hin-
damatut ning paljudes 29 erinevas näi-
tajas on olemas ka suurel määral sub-
jekttiivsus. Isegi ajakirjanikud ei suuda
sellele orienteeruda, sest andmeid on
palju ning sellisel juhul on statistikaga
keeruline „mängida“. Väike-Maarja vald
parandas oma positsiooni ning tõusis
võrreldes eelmise aasta indeksiga 50.
kohalt 43. kohale ühe aasta arvestuses.
Kuna indeksi mõõdetakse 4 aasta kesk-
misena, siis oleme selles kategoorias
215 omavalitsuse hulgas 46. kohal. Kas
saame rahul olla? Sõltub rahulolu de-

finitsioonist. Sellele küsimusele vist ei
saagi täielikult vastata, sest nagu ütles
selle uuringu koostaja OÜ Geomeedia
esindaja Rivo Noorkõiv, siis tegelikku
rahuolu ei mõõdetata. Ühe komponendi-
na mõõdetakse näiteks elanike heaolu
(indeksi mõistes rahulolu ei võrdu hea-
oluga). Elanike heaolu hinnatakse läbi
kõikide elanike sissetulekute, töötuse
määra, töötajate arvu osakaalu ja ka
näiteks toimetulekutoetuste suuruse
alusel. Toon veel ühe illustreeriva näi-
te uuringu nõrgast poolest. Infopäeval
esines ettekandega ka Lääne-Nigula
vallavanem. Lääne-Nigula vald tekkis
eelmisel sügisel Taebla, Oru ja Risti
valla liitumisel (märkusena võib öelda,
et enne ühinemist käisid nad ka Väike-
Maarja vallas uurimas meie omavalit-
suse ühinemisejärgseid arenguid). Uues
ühinenud Lääne-Nigula vallas elab
4100 elanikku (Väike-Maarjas 4700).
Ühinemine tõi kaasa peaaegu 100 ko-
halise tõusu KOV-võimekuse tabelis.
Enne oldi kohtadel 105-146 ja nüüd 30.
kohal. Peamisteks mõjuteguriteks on
elanike arvu kasv, teenuste mitmekesis-
tumine ja finantspositsiooni paranemi-
ne. Nüüd võib küsida, kas näiteks tee-
nuste mitmekesisitumine näitab üldse

mingit kvaliteeti elanike jaoks. Näiteks
võis neil olla enne igas vallas üks raa-
matukogu, nüüd on kolm, enne oli igal
üks seltsimaja, nüüd on neid 3. Samas
kas teenuse kvaliteet või kättesaada-
vus paranes? Seda ei hinnata ja ei saa
välistada, et olukord võib olla hoopis
vastupidine. KOV võimekuse mõiste ei
sisalda kohaliku omavalitsuse üksuse
ja kohalike teenuste kvaliteedi ning va-
litsemise ökonoomsuse näitajaid.

Oktoobrikuu on traditsiooniliselt
sügiskuu, kus erilise tähelepanu all
on meie tublid õpetajad. Kuigi minu
õpetaja-staaz on võib-olla ainult 7-8
akadeemilist tundi, siis ikkagi arvan, et
parimateks „lilledeks“ õpetajatele on
õpihimulised õpilased ja hea koostöö
lastevanematega. Sellel sügisel toimus
Väike-Maarja seltsimajas meie endi-
sele õpetajale ja keechemehele Eduard
Leppikule pühendatud konverents.
Lõpetan Eduard Leppiku sõnadega: ar-
masta ligimest, armasta Eestit ja musta
kodumulda, sest see on meie igikest-
vuse aluseks.

Kuldset sügist!

Indrek Kesküla



12. oktoobril peeti Väike-Maarja seltsimajas 4. korda seeniortantsupidu. Pildile jäi tänukummardus kuningale. Foto: Aare Treial

Volikogu materjalid

Kokkuvõte 25. septembri volikogu is- tungil arutatust

Istungil osales 15 volikogu liiget.

1. Kinnisasja omandamise loataot- luse kohta arvamuse andmine

Ette kandis maanõunik Diana Seep-
ter.

Mihkelsoo katastriüksuse koosseis-
sus on põllumajandus- ja metsamaad
kokku 11,2 ha. Kuna OÜ Matsimoka ei
ole kinnisasja omandamise tehingu te-
gemise aastale vahetult eelnenud kolm
aastat tegelenud põllumajandustoo-
dote tootmise või metsa majandami-
sega, siis võib isik omandada Mihkel-
soo katastriüksuse ainult Lääne-Viru
maavanema loal. Loataotlusele on OÜ
Matsimoka poolt lisatud tegevuskava
omandatava kinnisasja sihtotstarbelise
kasutamise kohta. Nimetatud tegevu-
s-kavast nähtub, et OÜ Matsimoka kavat-
seb hakata Mihkelsoo katastriüksusel
tegelema küüslaugukasvatusega.

Otsustati toetada loa andmist OÜ-
le Matsimoka Ebavere külas asuva 11,2
ha suuruse Mihkelsoo katastriüksuse

omandamiseks.

2. Väike-Maarja Muusikakooli eel- klassi õppetasu kehtestamine

Ette kandis haridus- ja kultuuriosa-
konna juhataja Aare Treial.

Otsustati kehtestada alates 1. no-
vembrist Väike-Maarja Muusikakooli
eelklassis õppetasu suuruseks ühes
kuus 5 eurot.

3. Väike-Maarja vallas avaliku üri- tuse korraldamise ja pidamise nõu- ded

Ette kandis jurist-nõunik Peeter
Rahnik.

Korrakaitseaduse § 59 lõike 1 ko-
haselt kehtestab kohaliku omavalitsu-
se üksuse haldusterritooriumil ürituse
korraldamise ja pidamise nõuded volik-
ogule. Volikogu määru-
ses sätestatakse, et
luba ei ole vaja vabaks liikumiseks
ja kasutamiseks piiratud territooriumil,
ehitises või selle osas avaliku ürituse
korraldamiseks, kui üritus vastab ehi-
tise kasutusloas määratud kasutusots-
tarbele (seltsimaja, spordihoone, jms)

ja Väike-Maarja vallas registreeritud
kodanikeühendustel juhul, kui avaliku
ürituse korraldamiseks on olemas
vallavalitsuse (ametiasutuse) kirjalik
kooskõlastus. Määrust ei kohaldata
vallavalitsuse poolt korraldatavatele
avalikele üritustele. Vallavalitsuse hal-
latav asutus peab avaliku ürituse loa
taotlema ainult juhul, kui tegemist on
kaubandusüritusega. Ürituse korralda-
miseks esitab ürituse korraldaja avaliku
ürituse korraldamise loa taotluse vä-
hemalt kümme tööpäeva enne ürituse
toimumist vallavalitsusele. Loa andmi-
ne või sellest keeldumine otsustatakse
vallavalitsuse korraldusega.

Otsustati kehtestada Väike-Maarja
vallas avaliku ürituse korraldamise ja
pidamise nõuded.

4. Väike-Maarja valla eelarvest et- tevõtlustoe- tuse taotlemise ja kasuta- mise kord

Ette kandis jurist-nõunik Peeter
Rahnik.

Ettevõtlustoe-
tus ühe taotleja kohta
on kuni 2 000 eurot. Taotleja omafi-

nantseering peab olema vähemalt 25%
projekti kogumaksumusest. Määrusega
kehtestatakse toetuse taotlemise tingi-
mused, taotluse esitamise kord, toeta-
tavad tegevused ja kulud, mitteabikõl-
bulikud kulud, taotluse menetlemise
ja otsuse tegemise kord, toetuslepin-
gu sõlmimise ja toetuse ülekandmine
kord, aruandlus ja kontroll toetuse ka-
sutamise üle.

Otsustati kehtestada „Väike-Maarja
valla eelarvest ettevõtlustoe-
tuse taot-
lemise ja kasutamise kord“.

5. Väike-Maarja valla arengukava ja eelarvestrateegia 2015-2018 kin- nitamine

Ette kandis vallavanem Indrek Kes-
küla.

Otsustati kinnitada Väike-Maarja
valla arengukava ja eelarvestrateegia
2015-2018.

6. Teemaplaneeringu “Lääne-Vi- ru maakonna jalg- ja jalgrattateed” kooskõlastamine

Ette kandis vallavanem Indrek Kes-

küla.

Otsustati kooskõlastada Lääne-Viru
maakonnaplaneeringut 2010+ täpsus-
tav teemaplaneering “Lääne-Viru maa-
konna jalg- ja jalgrattateed”.

Info:

Vallavolikogu esimees Ene Preem:

- komisjonide nädal on 13.-17. ok-
toober, volikogu juhatus koosolek
toimub 22. oktoobril, volikogu istung
toimub 30. oktoobril.

Vallavanem Indrek Kesküla:

- Väike-Maarja keskväljakule kavan-
datava Georg Lurichi kuju pronksivalu
hankest;
- Väike-Maarjasse tervisekeskuse ra-
jamisest;
- alkoholi avalikes kohtades tarbimi-
se piiramisest;
- Kiltsi kaardilossi projekti realisee-
rimiseks on eraldatud toetust 67 000
eurot, Kultuuriministeeriumiga on sõl-
mitud leping toetuse kasutamiseks.

Vallavalitsuse materjalid

(17.09, 24.09, 01.10, 03.10, 08.10 vallavalitsuse istungid)

Maaküsimused

- Kinnitati Vao külas munitsipaalomandisse taotlemiseks moodustatava katastriüksuse pindalaks 768 m², sealhulgas ehitise alune maa 768 m², määrati sihtotstarbeks transpordimaa ja koha-aadressiks Oru tänava lõik 3.

- Kinnitati Triigi külas munitsipaalomandisse taotlemiseks moodustatava katastriüksuse pindalaks 1892 m², sealhulgas ehitise alune maa 1892 m², määrati sihtotstarbeks transpordimaa ja koha-aadressiks Pau tee.

- Kinnitati Vao külas munitsipaalomandisse taotlemiseks moodustatava katastriüksuse pindalaks 1,88 ha, määrati sihtotstarbeks maatulundusmaa ja koha-aadressiks Aiavilja.

- Kinnitati Vao külas munitsipaalomandisse taotlemiseks moodustatava katastriüksuse pindalaks 4100 m², määrati sihtotstarbeks üldkasutatav maa ja koha-aadressiks Muru.

- Kinnitati Vao külas munitsipaalomandisse taotlemiseks moodustatava katastriüksuse pindalaks 7175 m², määrati sihtotstarbeks üldkasutatav maa ja koha-aadressiks Rohu.

- Kinnitati Kärsa külas munitsipaalomandisse taotlemiseks moodustatava katastriüksuse pindalaks 1,07 ha, määrati sihtotstarbeks transpordimaa ja koha-aadressiks Kärsa-Uhe tee.

- Kinnitati Ebavere külas munitsipaalomandisse taotlemiseks moodustatava katastriüksuse pindalaks 1423 m², määrati sihtotstarbeks transpordimaa ja koha-aadressiks Kruusiaugu-Äntu tee.

- Kinnitati Ebavere külas munitsipaalomandisse taotlemiseks moodustatava katastriüksuse pindalaks 633 m², määrati sihtotstarbeks transpordimaa ja koha-aadressiks Linuse tee.

- Nõustuti Simuna alevikus Parkali tn 3 õigusvastaselt võõrandatud ehituskruundi maa tagastamiseks 3524 m² suuruse katastriüksuse moodustamisega plaani- ja kaardimaterjali alusel.

- Nõustuti kahe maa (Autotalli, pindala 99 m² ja Keldrimäe, pindala 174 m²) ostueesõigusega erastamisega Käru külas vastavalt katastriüksuse plaanile ehitise omanikule, määrati maa sihtotstarbeks elamumaa ja kinnitati erastatava maa maksustamishind.

- Nõustuti Simuna alevikus Uus tn 11 katastriüksuse jagamisega kaheks katastriüksuseks: Uus tn 11, pindalaga 14936 m², maa sihtotstarbega elamumaa ja Uus tn 15, pindalaga 25475 m², maa sihtotstarbega maatulundusmaa.

- Nõustuti Nõmme külas Saado katastriüksuse jagamisega kaheks katastriüksuseks: Saado, pindalaga 7,86 ha, maa sihtotstarbega maatulundusmaa ja Saado põld, pindalaga 5,97 ha, maa sihtotstarbega maatulundusmaa.

- Määrati Nadalama külas asuva elamu aluse ja teenindamiseks vajaliku maa suuruseks 0,89 ha, määrati koha-aadress ja kinnitati sihtotstarbeks elamumaa.

- Määrati Eipri külas asuvate ehitiste aluse ja teenindamiseks vajaliku maa suuruseks 2413 m², määrati koha-aadress ja kinnitati sihtotstarbeks elamumaa.

- Määrati Vao külas asuvate ehitiste aluse ja teenindamiseks vajaliku 1,39 ha suuruse maa piir, määrati koha-aadress ja kinnitati sihtotstarbeks tootmismaa.

- Otsustati moodustada Raeküla külas vastavalt katastriüksuse plaanile maa riigile omandisse jätmiseks katastriüksus pindalaga 29,02 ha, sihtotstarbega maatulundusmaa ja määrati koha-aadress.

Ehitusload

- Väljastati ehitusluba isikule tiigi rajamiseks Nõmme külas Vainu kinnistul.

- Väljastati ehitusluba isikule üksikelamu laiendamiseks Kiltsi alevikus Jaama tn 11 kinnistul.

Kasutusload

- Väljastati kasutusluba Väike-Maarja Vallavalitsusele Energia ja Aia põik tänavate kasutamiseks.

- Väljastati kasutusluba OÜ-le Avispeamees varjualuse kasutamiseks Avispea külas Sireli kinnistul.

- Väljastati kasutusluba Elektrilevi OÜ-le elektri maakaabelliini kasutamiseks Nõmme külas Nõmmekala teel ja Kiltsi-Nõmme teel.

- Väljastati kasutusluba isikule kogumismahuti kasutamiseks Kiltsi alevikus Kaldi tn 8 kinnistul.

- Väljastati kasutusluba isikule biopuhastussüsteemi kasutamiseks Pudi vere külas Teelahkme kinnistul.

Projekteerimistingimused

- Määrati projekteerimistingimused OÜ-le Raam ja Partnerid üksikelamu tehnosüsteemide ja abihoonete ning ligipääsutee projekteerimiseks Kännuküla külas, Rukkiräägu kinnistul.

Hanked

- Kuulutati välja lihtmenetlusega hange „Lumetõrje teostamine Väike-Maarja valla kohalikel teedel ja tänavatel 2014/2015 talvel”.

- Kuulutati välja lihtmenetlusega riigihange „Lurichi skulptuuri pronksi valamine”.

- Kuulutati välja lihtmenetlusega hange „Küttepude tarne Vao katlamaja”.

- Kuulutati välja lihtmenetlusega riigihange „Kiltsi pargi puude hooldustööd”.

- Kuulutati välja lihtmenetlusega hange „Kiltsi mõisapargi niitmine”.

- Kinnitati lumetõrjetööde teostajateks OÜ Kerro Farmer Käru-Imukvere-Karaski teede piirkonnas, OÜ Sepatalu Kurtna-Nadalama-Võivere teede piirkonnas, OÜ K&G Saarelt Simuna-Määri-Avanduse-Orguse teede piirkonnas, AS Vao Agro Vao-Kiltsi-Risu teede piirkonnas, OÜ Reinpaul Agro-Kiltsi-Liivaküla-Nõmme teede piirkonnas, OÜ Äntu Mõis Rastla-Äntu-Kaarma piirkonnas.

Sotsiaaltoetused

- Nõustuti täiendava sotsiaaltoetuse maksimisega eelarve vahenditest 18 isikule, kokku 2857,22 eurot.

- Nõustuti kooli toiduraha 1,30 eu-

rot päevas kompenseerimisega kolmele Väike-Maarja valla õpilasele ajavahemikus 01.09.2014 kuni 31.12.2014.

- Nõustuti Väike-Maarja ja Simuna lasteaiatoiduraha 1,30 eurot päevas ja kohatasu 12,14 eurot kuus kompenseerimisega 27-le Väike-Maarja valla lapsele ajavahemikus 01.09.2014 kuni 31.12.2014.

Hooldajatoetus

- Nõustuti isikule hooldajatoetuse maksmise jätkamisega kuni 28.02.2016.

- Otsustati lõpetada isiku hooldus alates 30.09.2014.

Hoolekandeaustusse hooldusele suunamine

- Otsustati suunata isik hooldusele Väike-Maarja hooldekodusse alates 1. septembrist 2014. a.

Eluruumi üürile andmine

- Nõustuti isikule vallale kuuluva korteri üürile andmisega Triigi külas.

- Nõustuti isikule sotsiaalkorteri üürile andmisega Väike-Maarja alevikus kuni 30.09.2015. a.

Puurkaevu asukoha kooskõlastamine.

Ette kandis Kaarel Moisa.

OTSUSTATI: 1) kooskõlastada Aburi külas Koska kinnistule rajatava puurkaevu asukoht;

2) anda korraldus nr 484 „Puurkaevu asukoha kooskõlastamine”.

Vallavara

- Otsustati anda Simuna Vabatahtliku Tuletõrje Seltsile tasuta kasutusse tulekustutusauto International 1600 ja sõlmida seltsiga tähtajatu vara tasuta kasutamise leping.

- Otsustati müüa kirjaliku enampakkumise korras Triigi külas Mesitaru kinnistul asuvas korterelamus vallale kuuluv korteriomand.

- Otsustati tasuda Triigi külas Mõisa alleel valla omandis oleva kahe katuseremondi tasu, kokku summas 37.50 eurot.

Projektitoetuse eraldamine

- Eraldati Väike-Maarja Muuseumisõprade Seltsi projektile „Paigaidentiteedi tugevdamine Eduard Leppiku kogutud pärandi tutvustamise kaudu” toetust summas 230,40 eurot.

Põhivara mahakandmisakti kinnitamine

- Kinnitati Simuna Vabatahtliku Tuletõrje Seltsi kasutuses oleva kustutusauto ZIL 130 mahakandmisakt, summas 1 853,44 eurot.

Väärteomenetluses kohtuvälise menetlejana osalevate ametikohtade loetelu kinnitamine.

Ette kandis Peeter Rahnik.

OTSUSTATI: 1) kinnitada ametikoh-tade loetelu, mida täitvad ametnikud on volitatud osalema värteomenetluses Väike-Maarja Vallavalitsuse nimel;

2) anda korraldus nr 485 „Väärteomenetluses kohtuvälise menetlejana osalevate ametikohtade loetelu kinnitamine”.

Kaitseväe harjutused toimuvad ka Väike-Maarja valla territooriumil

Palume vallaelanikelt mõistvat suhtumist Kaitseväe väliharjutuse läbiviimiseks.

10.-12. novembril viib Kaitseväe 1. jalaväebrigaadi kompaniisuurune üksus läbi väliharjutuse Tapa, Kadrina, Tamsalu, Väike-Maarja ja Vinni valla territooriumil.

Harjutuse kava näeb ette jalgsi- ja motoriseeritud rännaku õpet, patrullõpet ja üksikvõitleja laskepasa rajamist.

Päevasele ajale on planeeritud imitatsioonivahendite (paukpadrunid, lõhkepaketid ja valgusraketid) kasutamine, öösel tegutsevad maastikul üksikud patrullid.

Välilaager lõpeb rännakuga, mille käigus valla teedel liiguvad kuni 10-liikmelised grupid, kes on tähistatud helkurvestidega. **Väike-Maarja vallas hõlmab välilaagri- ja rännakuala osaliselt Kännuküla, Aburi ja Raeküla külade territooriumi.**

Üksus järgib kõiki keskkonnanahoiu jm heakorra reegleid ning kaevumise jäljed likvideeritakse.

Väljaõppes osaleb kuni 80 kaitseväelast, maastikule liigutakse neljateistkümne maasturi ja ühe veoautoga.

Harjutuse läbiviiaks ja ohutuse eest vastutavaks kontaktisikuks on nooremleitnant Tõnu Niilo, tonu.niilo@mil.ee; tel 5664 5071.

Kirjalik enampakkumine kinnistu müügiks

Sangaste Vallavalitsus kuulutab välja kirjaliku avaliku enampakkumise vallavara müügiks:

Väike-Maarja vallas Pandivere külas asuv Titemäe kinnistu (kinnistu registriosa nr 52531, katastritunnus 92702:001:0630, pindala 9,6 ha, sihtotstarve maatulundusmaa) Pakkumise alghind 10 000 eurot, osavõtumaks 20 eurot ning tagatisraha 1000 eurot.

Pakkumine peab olema laekunud Sangaste Vallavalitsusele (asukoht Valga mnt 7, Sangaste alevik, Sangaste vald, 67013) hiljemalt **4. novembriks 2014. a kell 14:00** kinnises ümbrikus märgusõnaga “Titemäe kinnistu”. Pakkumises peavad sisalduma andmed pakkuja kohta, pakkuja nõusolek enampakkumises osalemiseks enampakkumiseks esitatud tingimustel, tõendid enampakkumises osalemiseks ettenähtud osavõtumaksu ja tagatisraha tasumi-

se kohta ning pakutav ostusumma.

Osavõtumaks ja tagatisraha tasuda hiljemalt 3. novembriks 2014. a Sangaste Vallavalitsuse arvel-dusarvele EE421010202000578003 SEB Pangas. Makse selgitusse märkida“Titemäe kinnistu osavõtumaks ja tagatisraha”.

Pakkumised avatakse Sangaste Vallavalitsuses 4. novembril 2014. a kell 14:15.

Pakkumismenetluses mitte edukaks tunnistatud pakkumiste esitajatele tagastatakse tagatisraha hiljemalt viie tööpäeva jooksul pärast enampakkumise tulemuse kinnitamist või kinnitamata jätmist. Osavõtumaks tagastamisele ei kuulu.

Ostuhind tasutakse hiljemalt notariaalse müügilepingu sõlmimisel. Notaritasu ja riigilõivu tasub ostja.

Lisainfo: e-post kaido@sangas-tevv.ee, tel 518 2016.

Erametsakonsulent Aadu Raudla vastuvõtuajad

Erametsakonsulent Aadu Raudla võtab metsaomanikke vastu Väike-Maarja vallamajas II korrusel ruumis nr 210 **üle nädala neljapäeviti kell 9-13.**

6. ja 20. november

4. ja 18. detsember

Oodatud on kõik metsaomanikud metsandust puudutavate probleemi-

dega (metsa uuendamine, hooldamine, raied, erametsaomanikele maks-tavad toetused).

Erametsaomanike nõustamine on riigi poolt toetatav.

Tel 524 8963, e-post: aadukas931@gmail.com

Telefoni ja meili teel võib pöörduda teile sobival ajal.

Väike-Maarja lasteaid võtab konkursi korras tööle asendusõpetaja.



Tööaeg algab 10.11.2014. a.

Avaldusi ootame 27.10.2014. a.

Täpsem info lasteaiatöölehel: <http://www.v-maarja.ee/vml>

PRIA kontroll hõlmab ka riigihangete läbiviimist

Perioodi 2007-2013 investeringutoetuste kontrollimine ning viimaste toetuste maksmine hakkab lõppema. Taotlejate järelkontrolli läbiviimine on tehtud ülesandeks makseasutusele, sh PRIA-le. Meil tuleb kontrollida ka seda, kuidas järgitakse investeringute tegemisel riigihangete seadust – ja siin oleme leidnud tõsisemaid vigu.

Riigihangete seadus (RHS) kehtib Eestis juba 2007. aastast. Kell tuleb hangete läbiviijatenä järgida RHSi, peavad neid nõudeid täitma ka PRIA investeringutoetuste taotlemisega seoses. RHS § 10 loetleb üheselt, kes on seaduse mõttes hankijad ning peavad asjade ostmisel, teenuste ja ehitustööde tellimisel rakendama seaduses sätestatud nõudeid. Need on riik ja riigiasutused, kohalikud omavalitsused ja nende asutused, ühendused jm avalikõiguslikud juriidilised isikud. Seega ei tohiks korrekse riigihanke läbiviimise kohustus olla taotlejatele üllatuseks. Lisaks andis Euroopa Komisjon 2013. a detsembris välja juhendi, mis sätestab sanktsioonid juhuks, kui toetusesaaja on rikkunud hangete läbiviimise nõudeid. Sellest juhendist lähtub ka PRIA.

RHS § 15 sätestab rahalised piirmäärad, millele vastavalt tuleb kohaldada õigele hankeliigile omaseid menetlusreegleid. Mida suurem on hanke maksumus, seda „rangemad“ on ka reeglid hanke läbiviimisel. Kui ehitustööd hanke maksumus jääb vahemikku 30 000 – 249 999 eurot, siis on tegemist lihthankega, mille puhul tuleb järgida suhteliselt lihtsaid RHS § 18² sätestatud reegleid. Kui aga tööde maksumus on 250 000 ja rohkem, siis kehtivad RHS 2. peatükis sätestatud keerukamad riigihanke reeglid.

Rahaliste piirmäärade ning igale hankeliigile omaste reeglite järgimine oligi 2007-2013 taotlusperioodil suurimaks probleemiks.

Osadeks jagamine ja vale hankeliigi valik

Sisult tervikliku hanke osadeks jagamist ja vale hankeliigi valikut peetakse sedavõrd oluliseks rikkumiseks, et Euroopa Komisjoni juhendi kohaselt kohaldub sellisele rikkumisele automaatselt tagasinõudekorrektsioon kuni 100% ulatuses välja makstud toetusest.

Riigihanke osadeks jaotamine tähendab, et ühe riigihanke läbiviimiseks sõlmitakse enam kui üks leping ning riigihanke eeldatava maksumuse määramisel arvestatakse nende lepingute maksumusi eraldi. Hanke osadeks jagamine ei ole iseenesest otseselt keelatud, kuid seda ei tohi teha RHSis riigihanke teostamiseks kehtestatud korra või nõuete eiramiseks, kui hankelepingu esemeks on funktsionaalselt koos toimivad või sama eesmärgi saavutamiseks vajalikud asjad, teenused või ehitustööd.

Näiteks on Euroopa Kohus leidnud, et kui hanke osadel on üks sama majanduslik ja tehniline funktsioon, siis annab see kaudselt tunnistust sellest, et tegemist on ühe hankega. RHS järgi tuleb ehitustööde hankelepingu eeldatava maksumuse määramisel aluseks võtta ühel ehitisel või omavahel funktsionaalselt seotud erinevatel ehitistel tehtavate ehitustööde eeldatav maksumus, millele lisatakse ehitustöös vajalike hankija poolt pakkujale üleantavate asjade eeldatav maksumus üleandmise hetkel.

Seega – kui tegemist on ühe projekti või objektiga, võib mitu hankelepingut sõlmida siis, kui hanke eeldatava mak-

sumuse puhul võetakse arvesse kõigi hankelepingute maksumus.

Samuti ei õigusta hanke maksumuse kunstlikku osadeks jagamist eelarveõiguslikud põhjused. Riigihanke põhimõttega on vastuolus, kui ühte hanget, mis puhtalt eelarvelistel põhjustel viiakse ellu mitmes etapis, käsitatakse ainult sellepärast mitme iseseisva hankena, et jääda välja RHSi kohaldamisalast.

Üldkohus on täpsustanud, et riigihangete üheaegne alustamine, hangete teadete sarnasus, hangete toimumise geograafilise koha ühtsus ja üheainsa hankija olemasolu viitavad sellele, et erinevad ehitustööde riigihanked vastavad tegelikkuses ühele ainsale ehitustööle.

Riigihanke osadeks jaotamine muudab hankelepingu maksumuse väiksemaks ja siis on hankijal võimalik korraldada leebematele menetlusreeglitele vastavaid hankeid. See ei ole aga kooskõlas riigihangete korraldamise põhimõtetega. Pakkujate jaoks on oluline erinevus, kas pakkumus tuleb esitada 4 tööpäeva või 52 päeva jooksul. Lühemate tähtaegade hangete korraldamine võib soodustada olukordi, kus hankija ja sobiv pakkuja on sisulises pakkumuses juba eelnevalt kokku leppinud ning uued huvitatud isikud pole suutelised lühikese tähtaja jooksul hankes osalemiseks vajalikku pakkumust koostama. Samuti on lihthanke dokumentatsioon (sh ebapiisava pakkumuste esitamine tähtaja vaidlustamine) ajakriitiline ning eeldab vaidlustuse esitamist hanketeate avaldamisele järgneval päeval.

Eestis on palju teadmatust

Analüüsidest probleemseid taotluseid PRIAs, ei ole hangete puhul üldjuhul tegemist tahtliku osadeks jagamisega ja selle kaudu RHS tahtliku rikkumisega. Taotlejate puhul on pigem tegemist teadmatusega, kuidas hanget õigesti läbi viia ning kuidas hangete reeglid täpsemalt toimivad.

Olles tuvastanud rikkumise, on meil seadusest tulenev kohustus kuulata ära taotleja põhjendused. Järelepärimise peale, miks on hanke jagatud osadeks, saabuvad vastused on tihti sarnased. Ehitustööde puhul väidetakse, et tegemist on erineval ajaperioodil ehitatud ehitistega, kõik ehitised on siiski eraldi-seisvad ning -funktsioneerivad, ehitiste eesmärk pole sama ning et järgmised etapid polnud esimese ehitamise ajal veel kavandatud ega projekteeritud.

Euroopa Kohtu praktikas on näiteid, millede puhul peaks pöörama erilist tähelepanu ja otsustama, kas erinevate lepingute puhul on tegemist sama hankelepingu esemega või mitte. Sellisteks kriteeriumideks on üks projekt; sama objekti suhtes teise lepingu sõlmimise kavatsus; sama eelarve; samad pakkujad kõikide hankelepingute puhul; asjade, teenuste ja ehitustööde sarnane tootmisviis ja tehniline toimimine, ajaline seos, geograafiline asukoht jne.

Toetusetaotlejate puhul on peamine hanke osadeks jagamise põhjus hoopis toetuse piirmääras ühel perioodil. Näiteks võib taotleja ühe perioodi jooksul kalandusfondist taotleda toetust ca 450 000 eurot ning ühe aasta jooksul ca 225 000 eurot. On arusaadav, et ühel aastal saadavast toetussummast ei piisa kogu suure projekti rahastamiseks. Selleks ei piisa vahel ka kogu toetusperioodil saadavast summast ning seetõttu jagatakse hange osadeks, et neid järkjärgult finantseerida.

Kindel kaitse: lihtne hange range reeglite järgi

Tegelik probleem ei peitugi osadeks jagamises, vaid õige hankeliigi valikus. Rahaliste vahendite puudumine ei piira hankija võimalusi korraldada kõikidele hanke osadele vastavat hankemenetlust. Nimelt on projekti koostamisel üldjuhul teada, milline on kogu projekti eeldatav maksumus. See maksumus määrabki, millised reeglid kohalduvad hanke läbiviimisel.

Projekti võib jaotada osadeks ning iga osa kohta eraldi hanke korraldada, kuid valitud menetlus peab vastama kõikide hanke osade kogumaksumusele.

Toon lihtsa näite. On sadama projekt, mida soovitakse ehitada kolmes osas. I osa on kai ehitus maksumusega 100 000 eurot, II osa on muuli ehitus maksumusega 100 000 eurot ning III osa on maja ehitus maksumusega 100 000 eurot. Kõik kolm osa eraldi ehitatuna jäävad lihthanke piiridesse, kuid projekteerimisel on teada, et kogu projekti maksumus on 300 000 eurot, mis jääb riigihanke piiridesse. Seetõttu tuleks iga projekti osa ehituse puhul korraldada mitte lihthange, vaid riigihange.

Ilmselgete ja tõsiste rikkumiste korral ei saa PRIA nendele läbi sõrmede vaadata, vaid peab seadusest tulenevate kohustuste tõttu võtma kasutusele abinõusid rikkumiste ohjeldamiseks. RHS järgimine ei ole nii keeruline kui esmapilgul paistab. Tuleb süveneda seadusesse ning vajadusel pidada nõu asjatundjatega. Küsimuste korral on võimalik abi saada nii PRIAst kui ka Rahandusministeeriumi infotelefonil 611 3701 või e-kirjaga riigihanked@fin.ee.



Keidi Kõiv

PRIA nõunik riigihangete alal

Päästeamet kutsub kodanikeühendusi õnnetuste ennetamisalasele koostööle

Päästeamet kuulutab välja projektikonkursi mittetulundusühendustele eesmärgiga kaasata kodanikeühendusi uute ideede ja tegevuste leidmiseks õnnetuste vähendamise nimel. Projektikonkursil läheb jagamisele üle 40 000 euro.

Päästeameti ennetustöö osakonna eksperdi ja projekti peakoordinaatori Tiina Laube sõnul näitab iga-aastane konkurss, et meie hulgas on palju aktiivseid inimesi, kes soovivad panustada enda kogukonna turvalisusse. „Toetavate projektide kaudu soovime anda inimestele teadmisi õnnetuste ennetamiseks ning oskusi nende toimetulekuks. Just koos aktiivsete kodanikeühendustega saame aidata lahendada kohalikke tule- ja veeohutusprobleeme ning jõuame suurema hulga abivajajateni,“ lisas Laube.

Tänavune projektikonkurss on järjestikuliselt juba 14. Kokku on eelneva kolmeteistkümne aasta jooksul esitatud 377 taotlust, millest toetuse on saanud 124 tegevust. Eelmisel aastal esitati Päästeametile kokku üheksa projektitaotlust, millest kolm said ka toetuse.

Kodanikeühenduste tule- ja veeõnnetuste ärahoidvaid projektitaotlusi oodatakse Päästeametisse 1. detsembriks 2014.

Taotlemise tingimused, vormid ja juhised leiab Päästeameti kodulehelt www.paasteamet.ee.

Lisainfo:

Tiina Laube

Päästeamet

Tel 510 0434

tiina.laube@rescue.ee



Infot sigade Aafrika katku kohta

Inimestele sigade Aafrika katk ohtu ei kujuta. Seakatk ohustab vaid kodusigu ja metssigu. Sigade Aafrika katk ei ole ravitav ning vaktsiin selle vastu puudub. Küll aga võivad inimesed olla nakkuse edasikandjaks. Haigusetkitaja levib otsesel kontaktil haige loomaga või tema eritistega. Sead võivad nakatuda ka kaudselt – näiteks nakatunud loomadelt pärinevat liha sisaldava sööda või toidujäätmete söömisel; haigusetkitajaga saastunud sööda, joogivee, sõiduvahendite, sisseseade, joogivee või riiete vahendusel. Metssead nakatuvad enamasti metsa viidud kodusigade korjuste, tapajäätmete või toidujäätmete vahendusel.

Inimesele on katkuga nakatunud sea liha söömine ohutu. Viirus hävib kuumutamisel 70 °C.

Kuidas seapidaja saab taudiohtu vähendada?

Loomade kaitsmiseks sigade Aafrika katku eest tuleb järgida vähemalt järgmisi bioohutusmeetmeid:

- ära luba kõrvalisi inimesi loomapidamishoonesse;
- enne loomapidamishoonesse sisenemist vaheta riided, desinfitseeri või vaheta jalanõud;
- hoia karja juurde toodav loom karantiinis, eraldi karjas olevatest loomadest;
- hoia haige loom eraldi tervetest;
- väldi viiruse pääsu loomapidamishoonesse sööda, allapanu või inventariga;
- ära sööda sigadele toidujäätmeid;
- tee tõrjet näriliste vastu;
- takista metsloomade ja teiste koduloomade pääsemist loomapidamishoonesse;
- nõua nende meetmete järgimist kõigilt, kes sinu loomadega tegelevad.

Haigusekahtlusega kodu- või metsseast tuleb teavitada loomaars-

ti või maakonna veterinaarkeskust (Neffi 2, Piira Tel: 32 32050).

Lüganusel vallas avastati 18. septembril sigade Aafrika katku nakatunud metssiga ning selle tõttu on kehtestatud piirangud. Loomade liikumine puhvertsoonist sisse-välja on veterinaarjärelevalve kontrolli all. Puhvertsoonis tehakse seakasvatustevõtetes ja taludes täiendavat loomade veterinaarülevaatus ja -kontrolli. Elusloomade liikumisele on seatud piirangud. Loomade liikumine puhvertsoonist sisse-välja on veterinaarjärelevalve kontrolli all.

Puhvertsoonis asuvast ettevõttest on keelatud viia elussigu teistesse Euroopa Liidu liikmesriikidesse või kolmandatesse riikidesse. Erandina saab seda lubada juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:

- sead on olnud põllumajandustevõttes vähemalt 30 päeva või alates sünnist ja ettevõttesse ei ole toodud elussigu vähemalt 30 päeva jooksul enne transportimise kuupäeva;
- 15 päeva jooksul enne transportimise kuupäeva on sigu uuritud sigade Aafrika katku osas negatiivse tulemusena ning ametlik veterinaararst on lähetamise kuupäeval teinud kliinilise läbivaatuse sigade Aafrika katku avastamiseks.

Ka puhvertsoonis kütitud metssead, mis viiakse edasiseks töötlemiseks teise Eesti piirkonda, peavad olema eelnevalt uuritud sigade Aafrika katku suhtes negatiivse tulemusega. Tsoonis kütitud metssigade toimetamine teistesse liikmesriikidesse on keelatud.

Seotud andmeid: 2014. aasta septembri seisuga oli Lääne-Virumaal kasvamas 54 000 siga (nendest ligikaudu 5000 kasvasid Väike-Maarja vallas). Lääne-Virumaal on 17 seafarmi, kus sigade arv on suurem kui 1000.

Huvitegevusvõimalused vallas 2014/2015

Väike-Maarja seltsimajas

Ringi nimi	Kellele	Aeg	Juhendaja	Kontakt
Tantsurühm Kuremarjad	täiskasvanutele	T 13.00	Ilme Sein	326 1837, 5302 4437, seltsimaja@v-maarja.ee
Segakoor Helin	täiskasvanutele	E 19.30	Valve Libene	326 1837, 5302 4437, seltsimaja@v-maarja.ee
Härmaalõnga naisansambel	täiskasvanutele	T 12.00	Valve Libene	Tel 326 1837, 5302 4437, seltsimaja@v-maarja.ee
Näitering	täiskasvanutele	K 18.30	Tiit Alte	326 1837, 5302 4437, seltsimaja@v-maarja.ee
Noorte idamaine tants	noortele	R 13.30	Kerli Võrno	326 1837, 5302 4437, seltsimaja@v-maarja.ee
Laste ja noorte tantsuring (spordihoones)	noortele	T, N 16.00	Ivi Lõomets	326 1837, 5302 4437, seltsimaja@v-maarja.ee
Kunstiring (gümnaasiumis)	edasijõudnutele	T 18.00	Maie Lepik	326 1837, 5302 4437, seltsimaja@v-maarja.ee
Kunstiring (gümnaasiumis)	algajatele	N 18.00	Maie Lepik	326 1837, 5302 4437, seltsimaja@v-maarja.ee
Line-tants	algajad/jätkajad	T 18.30-19.30	Sirje Orro	5663 8851 sirjeor@gmail.com, www.taffos.pri.ee
Line-tants	edasijõudnutele	T 19.30-20.30	Sirje Orro	5663 8851 sirjeor@gmail.com, www.taffos.pri.ee
Idamaise tantsu ring Kiltsi rahvamajas	täiskasvanutele	P 13.00	Epp Kaljos	55638128 epp.kaljos@mail.ee
Laulu- ja tantsuring Kiltsi rahvamajas	täiskasvanutele	P 14.00	Merike Hövelson	326 1837, 5302 4437, seltsimaja@v-maarja.ee

Simuna rahvamajas

Ringi nimi	Kellele	Aeg	Juhendaja	Kontakt
Laulusolistid	Koolieelikutele ja põhikooli õpilastele	E 12.00	Angela Raik	5560 1915 angela.raik@mail.ee
Naisrahvatantsurühm	Nii noortele kui soliidsemas eas naistele	E 19.00	Auli Kadastik	5558 3566 aulikadastik@gmail.com
Naisrahvatantsurühm Tüdrukud	Eakamatele daamidele	T 12.00	Auli Kadastik	5558 3566 aulikadastik@gmail.com
Laulusolistid	Koolieelikutele ja põhikooli õpilastele	T 16.45	Angela Raik	5560 1915 angela.raik@mail.ee
Simuna Kapell	igas eas rahvamuusikutele	T 18.30	Eve Sarnet	501 1327
Vabatahtliku Tuletõrje Seltsi näitering VesiPeale	igas eas huvilistele	T 18.30 N 18.30	Maie Rand	5647 1100 maierand@hotmail.ee
Segarahvatantsurühm Simuna Segased	noorematele ja keskealistele tantsuhuvilistele	T 20.00 N 20.00	Auli Kadastik	5558 3566 aulikadastik@gmail.com
Mudilasring	3-7aastastele	K 11.00	Angela Raik	5560 1915 angela.raik@mail.ee
Laste lauluansambel	1.-4. kl õpilastele	K 13.15	Angela Raik	5560 1915 angela.raik@mail.ee
Line-tantsurühm LustiLine	Noortele ja keskealistele naistele	K 18.30	Tiia Lepp	5598 1651 tiia.lepp@mail.ee
Laste lauluansambel	5.-9. klassi õpilastele	N 14.30	Angela Raik	5560 1915 angela.raik@mail.ee
Naisteklubi	igas eas naistele		Reet Maadla	523 5544 reet.maadla@gmail.com
Eakate klubi Elurõõm	kõigile eakatele		Jüri Kalvet	323 7362 jyrka1936@hotmail.ee

Väike-Maarja lasteaias

Ringi nimi/ tegevus	Kellele	Aeg	Juhendaja	Kontakt
Beebide ujumine	kodused lapsed	K 12.30	Aet Aksel	520 0387 ja 325 5037 lasteaed@v-maarja.ee
Muusikaring	6-7a lapsed	E, T 12.45	Sirje Sõnum	5648 0612 lasteaed@v-maarja.ee
Lauluring	lasteaia lapsed	R 12.45	Sirje Sõnum	5648 0612 lasteaed@v-maarja.ee
Jalgpall	5-7a lapsed	E 15.30	Joonas Ljaš	5343 4875 joonas@virumaasport.ee
Lastejooga	6-7a lapsed	N 15.00-16.00	Kristiine Adamson	5552 5929 kristiine.adamson@gmail.com
Kapell Sirili	igas eas rahvamuusikutele	E 13.00	Sirje Sõnum	5648 0612
Linetants	Tantsude tase - edasijõudnud	N 19.00	Sirje Orro	5663 8851 sirjeor@gmail.com koduleht www.taffos.pri.ee

Väike-Maarja spordihoones

Ringi nimi/ tegevus	Kellele	Aeg	Juhendaja	Kontakt
Korvpall	T, K, N, R 12.00-13.00	1. kl poisid ja tüdrukud	Vaido Rego	529 4106
Korvpall	T, K, N, 14.00-15.30 R 13.00-14.00	2.-6. kl poisid	Vaido Rego	529 4106
Korvpall	T, K, N 16.00-17.30	7.- 9. kl poisid (või kuni 12. kl)	Vaido Rego	529 4106
Korvpall	K 17.30-19.00 R 14.00-15.30	tüdrukud	Vaido Rego	529 4106
Korvpall	R 18.00-19.30	mehed II liiga	Vaido Rego	529 4106
Maadlus	E, K, R 17.30-20.15		Lembit Kalter	5344 6074
Tantsuring	T, N 16.00-17.00	13-15 a tüdrukud	Ivi Lõomets	528 6641
Aerofatburn	T 18.45-20.00		Ivi Lõomets	528 6641
step+ yoga (vinjasa yoga)	N 18.45-20.00		Ivi Lõomets	528 6641
jõusaali ringtreening	P 15.00-16.00		Ivi Lõomets	528 6641
Yoga (vinjasa + shindo)	P 16.15-17.45		Ivi Lõomets	528 6641
Tantsuring	E, K 18.00-19.00	Tantsu-trupp Maarjake	Anneli Kalamäe	5196 2668
Batuut + kang	E 19.00-20.00		Anneli Kalamäe	5196 2668
Tantsuring	K 17.00-18.00	Mudilased/tantsijad	Anneli Kalamäe	5196 2668
Step-aeroobika	K 19.00-20.00		Anneli Kalamäe	5196 2668
Latino-aeroobika (alustab nov lõpus)	R 19.00-20.00		Anneli Kalamäe	5196 2668
jõusaali ringtreening	E 18.00, K 16.00	õpetajad	Geidi Kruusmann	
Lauatennise treening	K 17.30-19.30	kõigile lauatennise huvilistele	Väino Stoltzen	5698 2661

Väike-Maarja gümnaasiumis

Huviring	Toimumise aeg	Juhendaja
Rahvatants, 1.-2. kl	E 5. tund	Egne Liivalaid
Rahvatants, 3.-4. kl	E 6. tund	Egne Liivalaid
Rahvatants, 5.-6. kl	T 7. ja 8. tund	Egne Liivalaid
Rahvatants, C-segarühm	N 16.30-18.00	Egne Liivalaid
Meisterdamine, 1.-4. kl	E 12.00-13.30	Ele-Riin Vend
Arvutiring, 1.-4.klass	T 13.00-15.00	Ele-Riin Vend
Lauamängud	K 14.00-15.30	Helve Noorlind
Mudilaskoor	R 12.00	Kaia Klaan
Ansamblid, IV kl ja II kl	N 6. tund, R 6. tund	Kaia Klaan
Laskmine	E 18.30	Jaanus Raidlo
Lastekoor	E 17.00	Ly Ipsberg
Meisterdamine	5.-12. kl alustab 2. veerandist	Eda Erras
Kergejõustik	1.-4. kl E 14.00, T 16.00, R 14.00 5.-12. kl kokkuleppel	Tauno Tihti
Robootika	K 15.30	Arti Zirk
Õpioskused	E 6. tund, N 6. tund	Karin Kiik
Loodusring	N 7. tund	Ivi Vainjärv

Simuna koolis

Ringi nimi	Aeg	Juhendaja	Kontakt
Kunstiring	T 13.50	Elle Alber	5845 3574
Spordiring/korvpall	E, K 14.45 tüdrukud	Anna-Liisa Sammel ja Hillar Kasu	524 8658
Spordiring/korvpall	T, N 14.45 poisid	Anna-Liisa Sammel ja Hillar Kasu	524 8658
Spordiring/korvpall	N 1.-4. klass 12.55	Anna-Liisa Sammel ja Hillar Kasu	524 8658
Spordiring/korvpall	E 16.00-16.30 lasteaialapsed	Anna-Liisa Sammel ja Hillar Kasu	524 8658
Kaitse end ja aita teisi	ei ole kindlat aega	Siiri Kanarbik	5647 8905
Muusikaring	T 13.50	Eve Põldmaa	5565 1326
Mängu ja tantsuring	E 13.00 väikesed	Tiia Lepp	5598 1651
Mängu ja tantsuring	E 14.00 suured	Tiia Lepp	5598 1651

Oktoobris alustab ka näitering, täpsemat infot saab küsida direktori käest.

Kiltsi koolis

Ringi nimi/ tegevus	Aeg	Juhendaja	Kontakt
Puutõõring 1.-7. kl. õpilastele	T 13.50	Egon Leemets	egon.leemets@mail.ee
Kunstiring	K 13.50	Katrin Topkin	katrintopkin@hotmail.com
Koorilaul	T 11.55	Rene Põllumaa	renepollumaa@hotmail.ee
Tantsuring, 1.-3. kl õpilastele	E 12.50	Liia Alling	aiil61@hotmail.ee
Lauluring	T ja N 10.35	Rene Põllumaa	renepollumaa@hotmail.ee
Robootika, 3.-5. kl	E 13.45	Tanel Kümnik	t.ehlvest@gmail.com
Pilliõpe	N 11.55	Rene Põllumaa	renepollumaa@hotmail.ee
Näitering, 6.-9. kl õpilastele	E 14.40	Kati Hiir	kati@v-maarja.ee
Spordiring 2.-4. kl	T 12.50	Helis Manninen	finfair@gmail.com
Nuputa, 7.-9. kl.	T 14.40	Tanel Kümnik	t.ehlvest@gmail.com

Triigi spordihoones

Ringi nimi/tegevus	Kellele	Aeg	Juhendaja	Kontakt
Line-tants	jätkajad	E 17.30-18.30	Sirje Orro	5663 8851 sirjeor@gmail.com www.taffos.pri.ee
Võrkpall	mehed	E, K 19.00-21.00		

Eduard Leppikule pühendatud matk viis kultuuriloo radadele



Leppiklilled võistlusmatka eel.

25. septembril peeti Väike-Maarjas Eduard Leppiku 90. sünniaastapäeva võistlusmatk.

Ootamatult saabunud sügiselt karged ja tuulised ilmad matkalisi ei heidutanud, vihma ei sadanud ja päikegi piilus aeg-ajalt.

Starti asus 19 matkaseltskonda 101 võistlejaga. Väike-Maarja gümnaasiumi õpilaste kõrval asusid matkarajale 2 Kiltsi kooli, üks õppekeskuse ja 3 täiskasvanute võistkonda – gümnaasiumi õpetajad, Eduard Leppiku tütre pere ning gümnaasiumi vilistlaste võistkond, mis kujutas endast ka vilistlaste, tantsuseltsi Tarapita ja Kadrina keskkooli ühisvõistkonda.

Maksimaalselt võis võistkonnas olla 6 liiget. 12 võistkonda tuligi välja täies koosseisus, 2 näiteks läks aga tee

3-liikmelisena.

Enne starti Väike-Maarja seltsimaja ees olid kõik matkalised optimistlikud ja võistluslainele häälestunud. Kerges ärevuses loeti matka kontrollpunktide legende ning jagati ülesandeid ja marsruute, kes kuhu läheb – kes jalgrattaga, kes jalgsi, kes fotoaparaadiga, kes mõõdulindiga.

Kontrollpunktide asukohad olid Simunas, Võiveres, Avispeal, Triigis, Müürikul, Ärinal, Väike-Maarjas, Ebaveres, Vaos, Kiltsis, Varangul. Enamus võistkondi jõudiski igale poole.

Kontrollpunktide küsimused ja ülesanded eeldasid teadmiste lisaks ka päris palju mõttetööd. Matkalistel tuli näiteks arvutada Simuna Vabadussamba alusplaadi pindala, loendada puid F.J. Wiedemanni keeletammikus, teha foto Kiltsi lossi peaukse lingist, uurida, mille või kelle kujutis on Vao tornlinnuse tuulelipul, mõõta ühe kindla Triigi mõisa alleepuu ümbermõõd, uurida, millise haruldase taime kasvukoht on Ebavere mäel, kes on istutanud tampepuud Johan Pitka talukohta Ebaveres, loendada gümnaasiumi algklasside maja puitosa aknaid jne.

Kõik matkalised jõudsid oma teekonna läbimisega kontrollaja – 4 tunni – sisse. Esimesena saabus Kiltsi kooli 9. klassi võistkond „Harakad“, finišerijate rivi lõpetas Leppiku pereliikmete võistkond Leppiklilled. Tähtis ei olnud aga mitte aeg, vaid kui palju ja kui õigesti suudeti kontrollaja piires ülesandeid lahendada.

Matka korraldajatel oli palju tegemist võistkondade matkavastuste ja kodutööna valminud viktoriinivastuste läbivaatamisega, et teha selgeks parimad kodukohatundjad ning tähelepanelikumad matkaülesannete legendide ja küsimuste läbilugejad. Sest juhtus sedagi, et suure ärevusega tehti näiteks pilt valest hoonest või mõõdeti vale puu ümbermõõd.

Eduard Leppiku tütar Ehte rõõmustas, et isa mälestuseks niisugune vahva matkapäev korraldati ja tunnistas, et kogu pere oli neil sellest teada saades õhinas ja viktoriiniküsimuste lahendamiseks ametis. „Mõtled küll laias laastus, et olen paljutki isalt kuulnud ja tean seda kõike, aga kui peensuseni süüvida, siis avastad, et lünki on veel, oi kui palju,“ rääkis Ehte.

Võistlusmatka peakorraldaja Marju Metsman tundis heameelt matka õnnestumise üle, öeldes: „Ma pole tükil ajal näinud nii palju elevaid inimesi, kui täna siin, enne matka starti. Äpardusi teekonnal ei juhtunud, kõik matkalised jõudsid turvaliselt finišisse. On väga hea tunne.“

Võistlusmatk oli igati Eduard Leppiku kui kange matkaja vääri-line.

„Kodukant ja meie ajalugu, siit pärit ja siin tegutsenud inimesed, nende mõtted ja looming – kas me ei peaks sellest rohkem teadma? Tervis ja elurõõm, looduselamus ja kehaline tublidus – kas me ei peaks seda edendama?“ Nende küsimustega pöördus Eduard Leppik vallalehe vahendusel sinise rahva poole Eesti Raamatu Aasta puhul 2000. aastal tema enda algatatud võistlusmatka eel.

Just nendest põhimõtetest ja paljuski Eduard Leppiku tookordsetest juhistest lähtus seekordnegi, väga hästi õnnestunud ja osalejates päris palju elevust tekitanud võistlusmatk.

Ilve Tobreluts

Tulemused võistlusmatkal lahendatud ülesannete ja koduviktoriini kokkuvõttes vanuserühmade kaupa

Maksimaalselt oli igal võistkonnal võimalik kokku saada 80 punkti, 17 viktoriini eest ja 63 matkalt. Päris maksimumi ei jõudnud küll ükski võistkond, aga tulemused olid kokkuvõttes kõigil head, koguni seitsmel võistkonnal õnnestus koguda enam kui 70 punkti.

5.-6. klass:

- Väike-Maarja gümnaasiumi 5.a klassi võistkond,
- Väike-Maarja gümnaasiumi 5.b klassi võistkond
- Väike-Maarja gümnaasiumi 6. klassi võistkond

7.-9. klass:

- Väike-Maarja gümnaasiumi 8.a klassi võistkond
- Kiltsi põhikooli 9. klassi võistkond „Harakad“
- Väike-Maarja gümnaasiumi 8.b klassi I võistkond
- Väike-Maarja gümnaasiumi 7. klassi võistkond
- Kiltsi põhikooli 7. klassi võistkond „Punane koer“
- Väike-Maarja gümnaasiumi 9.b klassi

võistkond

- Väike-Maarja gümnaasiumi 8.b klassi II võistkond
- Väike-Maarja gümnaasiumi 9.a klassi võistkond

10.-12. klass ja õppekeskus:

- Väike-Maarja gümnaasiumi 11. klassi I võistkond
- Väike-Maarja gümnaasiumi 10. klassi võistkond
- Väike-Maarja gümnaasiumi 12. klassi võistkond
- Väike-Maarja gümnaasiumi 11. klassi II võistkond
- Väike-Maarja õppekeskuse võistkond

Täiskasvanud:

- Väike-Maarja gümnaasiumi õpetajate võistkond
- Väike-Maarja gümnaasiumi vilistlaste võistkond
- Võistkond „Leppiklilled“

Võistlusmatka autasustamine toimus 9. oktoobril Väike-Maarja seltsimajas toimunud konverentsil „Eduard Leppik 90“. Autasustati iga vanuseklassi kolme paremat võistkonda.

Krusensterni suguvõsa Rootsi liini esindajad külastasid Kiltsi lossi

Ühel reedesel pärastlõunal, 26. septembril, Euroopa keelte päeval, loetud päevad pärast Krusensterni bareljeefi avamist Tallinnas, olin just oma asju kokku pakkimas ja koolimajast lahkumas, kui kuulsin koridorist hääli. Nad olid siiski tulnud – lubatud külalised Rootsist, Adam Johann von Krusensterni sugulased. Ootasid neid tunnijagu varem, ent nad olid tee peal ära eksinud ning jõudsid kohale napilt enne, kui koolimaja oleks tühjaks jäänud.

Koridori astudes kohtasin viksisides rõivas-tes lõhnastatud härrasmeest, kes ulatas mulle naeratades käe – Otto von Krusenstern, Krusensternide suguvõsa Rootsi liini liige. Meie lossis on aastatepikkune traditsioon, mille järgi fuajetrepid jaguneb meeste ja naiste pooleks, kuid mida teadmatusse jätetud lossikülalised ei pruugi hoomata.) Vennad töid oma Rootsist asuva Krusensterni-nimelise fondi poolt kingituseks lipu oma suguvõsa vapiga, millele leidsime Krusensterni tupp, suguvõsa kaardi juurde (ajutise) asupaiga.

Adam Johann von Krusensterni suguvõsa teadaolevad juured ulatuvad 15. sajandisse. Kiltsi lossi Krusensterni toa seinale on vanimaks eesisaks märgitud 16. sajandi keskpaigas sündinud saksa päritolu Johann Crusius, kelle lapselaps Philip Crusius sattus juba 17. sajandil Eestimaale ning asus siin Rootsi riigi teenistusse. Philipil oli kolm poega ja kaks tütar. Neist üks, Adolf Friedrich, on nii Adam Johanni kui ka Otto ja tema venna Magnuse ühine esiisa.

Adolf Friedrich tegi karjääri ohvitserina, sarnaselt oma poegadele, kellele sai osaks erinev saatust, mis ei sättinud nende järeltulijaid mitte üksnes elama erinevatesse riikidesse, vaid paigutas nad suisa sõjatandril vastasleeridesse. Adolfi vanim poeg Ewert Philipp, Adam Johanni vanaisa, langes vangi

ja saadeti Siberisse, kust ta 20aastase vangipõlve järel naasis ning seadis end sisse Hagudi mõisas, millest sai Adam Johanni sünnikodu.

Adolf Friedrichi teine, nimekaimust poeg hukkus aga Põhjasõjas Soome pinnal. Tema järeltulijatest sai Krusensternide perekonna Rootsi haru, kelle esindajana on Otto von Krusensterni muuhulgas 1993. aasta juunis viibinud Eestis Krusensternide suguvõsa



Admiral Adam Johann von Krusensterni nimi liidab erinevaid rahvusi ja toob oma suguvõsa liikmeid ikka jälle Kiltsi lossi.

Magnus on aga endine õpetaja, keemia ja bioloogia magister.

Kuigi Krusensternide suguvõsas on mitmeid silmapaistvaid liikmeid, ületab Adam Johanni oma tüpitselt ja tegevushaardelt kõiki teisi ning on jätkuvalt põhjuseks, miks tema suguvõsa liikmed ikka ja jälle tee Kiltsi lossi leiavad.

Ottola ja tema vennale Magnusele ei olnud lossikülastus esmakordne ning loodetavasti ei jää ka viimaseks. Uduusel pärastlõunal asusid nad Tartu poole teele rõõmsas meeleolus, leides autos ruumi ka Väike-Maarjast jalgsi kohale tulnud Ukraina turistile, kes enne lahkumist meist kolmest kohtumise mälestuseks lossi ees pilti tegi. Kiltsi loss, kuulus rahvaid ühendava suguvõsa esindaja poolest, oli jälle erinevad rahvused kokku viinud. Mis võiks olla sobilikum lõpetus Euroopa keelte päevale!

Kiltsi kooli eesti keele õpetaja
Mari-Vivian laht



Ärevad hetked enne matka starti: kohe-kohe on kõlmas Marju Metsmani lähetussõnad.



Kiltsi põhikooli 9. klassi võistkonnal „Harakad“ õnnestus esimesena matkateekonalt tagasi jõuda, kokkuvõttes platseeruti oma vanuserühmas teisele kohale.



Parima punktisumma – vaid 2 punktikest võimalikust vähem – kogunud gümnaasiumi õpetajate võistkond vapralt finiši poole suundumas. Fotod: 4 x Helina Lükk.

Eduard Leppiku najal mõtestatud paik

9. oktoobril aset leidnud konverentsil "Eduard Leppik 90" püüdsime Eduard Leppiku isiksuse ja pärandi najal mõtestada oma lugu ja siinsele paigale tehtut. Üle 130 inimese lähemalt ja kaugemalt leidis võimaluse olla kohal neis hetkis.



Ettekandega on esinemas noor kohanime uurija Marit Alas – Eduard Leppiku uurimustöö jätkaja.

Pärast vallavanem Indrek Keskula avakõnet töid Marit Alas Emakeele Seltsist ja Irma Raatma Väike-Maarja raamatukogust välja Eduard Leppiku isiku läbi keele- ja kirjandusprisma.



Semiootik ja kultuuriteoreetik Valdur Mikita vaatas eestlaseks olemist läbi arhailise prisma.

Väike-Maarja gümnaasiumi 8. klassi õpilased Janelle Laukse ja Victoria Mitt küsitlesid ajalooõpetaja Kristi Põdra juhendamisel 186 koolikaaslast näidates Eduard Leppikut läbi tänase õpilase silmade. Konverentsi keskel



Konverentsi osalejate seas olid ka Eduard Leppiku tütreid.

auhindasime Eduard Leppiku 90. sünniaastapäevale pühendatud 25. septembril toimunud võistlusmatka parimaid. Käesoleva loo autor püüdis teha kokkuvõtteid Eduard Leppiku 198 matkapäevikust ning raamatu "Ligivistiline mets" kirjutaja semiootik ja kultuuriteoreetik Valdur Mikita vaatas meie eestlaseks olemist läbi arhailise prisma, kus emakeel, isa maja, oma särk ja rehamaja sügavat täendust omavad. Konverentsi kokku võttes sai iga saalisviibija võimaluse oma paigale midagi lubada ja meelevalla oma südamest tulnud mõtted tulevikus teoks teha. Suur tänu konverentsil osalejatele, tänu kellele kujunes Väike-Maarja seltsimaja saalis meeldiv ja vaimsust kandev õhustik, mis saatis ka konverentsile järgnenud jalutuskäigule F. J. Wiedemanni tammikusse ning Eduard Leppiku hauale.

Eduard Leppiku 90. sünniaastapäeva tähistamist toetab kohaliku omaalgatuse programm.

Alljärgnevalt mõnigaid mõtteid ja tähelepanekuid konverentsi ettekannetest.

Keelemees Eduard Leppik

Eesti kõige mainekama keeletasuga – F. J. Wiedemanni nimelise keeleauhinna, mida antakse väljapaistvate teenet eest keele uurimisel, korraldamisel, õpetamisel, propageerimisel või kasutamisel - auhinna Eduard Leppik 31. märtsil 1997. Keeleauhind anti kätte emakeelepäeval Väike-Maarja muuseumis, millele järgnes kirikumõisa parki tamme istutamine. Tammeisitikuna töid Eduard Leppik oma kodukohametsast ise. Žürii esimees, fondi hoidja Jüri Sild pani auhinna põhjenduse kirja nii: "Auväärne virumaalane Eduard Leppik! F. J. Wiedemanni nimeline keeleauhind aastal 1997 on antud Teile pikaajalise ja pideva ning erakordselt viljaka töö eest murdekogumisel, eriti aga Virumaa kohanime selgitamisel, täpsustamisel ja sedeldamisel. Kulub veel palju aega enne kui Teile töö jõuab taasiseseisvunud Eestis kõikidele uutele maa-kaartidele ja sealtkaudu kogu maailma kaartidele. Samas on see aeg juba alanud ja Virumaa mees on astumas maailma. Keeleauhinna toimikond pidas silmas ka Teile tööd kodu-uurimise ja kultuuriloo vallas. Eesti keel on väike, kuid suured mehed teevad

selle suureks. Nagu Virumaa kultuur on osa Eesti kultuurist, nii on Eesti osake maailmast ja siin tehtu on kogu ilmale tehtu."

Eduard Leppik, tuntud murde ja folkloorikoguja, sai keeleainese esmasest kogemusest juba üliõpilasena alates 1949. aastal liivi, karjala, vepsa keeli kui ka saarde murrakut kogudes. Alates 1952. aastast alustas ta tööd Väike-Maarja keskkoolis õpetajana, asutas koolinoorte koduloonurga, millest kasvab välja koolimuuseum, hilisema Väike-Maarja muuseumi eelkäija.

1960ndatest alates hakkas Eduard Leppik murdesõnavaraainest koguma järjepidevalt, keskendudes eriti kohanimele. Emakeele Selts korraldas aastail 1940-1943, 1957-1995 iga-aastaseid keeleainese kogumise võistlusi. Eduard Leppik võitis neist osa alates 1964. aastast. Ta võttis kohanime kogumise ette tõelise põhjalikkusega kammides alguses läbi piirkond haaval Väike-Maarja kihelkonna, ning seejärel ka teiste Lääne-Virumaa kihelkondade alasid. Kahel esimesel aastal autasustas Emakeele Selts kogumistööd II auhinna, 1966. aastal märgiti töö aga juba I auhinna vääriliseks. 1971. aastal saavutas ta Emakeele Seltsi kõige aktiivsema kaastöölise staatuse. 1972. aastal aga veelgi tulemuslikumalt, saades 4 esimest auhinda. 1974. aastal tõstis žürii eriti esile Väike-Maarja keskkooli emakeeleõpetaja Eduard Leppiku, kelle väsimatu ja sihipärase töö tulemusena on viidud lõpule Väike-Maarja kihelkonna kohanime kogumine. Selleks ajaks on 20 000 sedelist 17 500 saadud Eduard Leppikult. Selliselt on Väike-Maarja kogu suurim ja Eduard Leppik kohanimekogujana pingerea tipus. 1982. aastal esitas ta murdeainestiku kogumise võistlusele 7 tööd, millest tervelt kuuele määrati I auhind, olles taaskord konkurentsilt edukam tolle aasta murdekorrespondent.

Kokku osales Eduard Leppik keeleainestiku võistlustel 32 korral ja väga silmapaistvalt, saades ühtekokku 52 I auhinda, 11 II auhinda, 3 III auhinda ja 3 ergutsauhinda.

Kokku on Eduard Leppik esitanud 108 585 kohanimesedelit aastatest 1950-2003. Selline koguarv teeb temast kohanimekogujate seas suveräänse liidri, Eesti kõigi aegade kohanimekogujate juhi. Eesti Keele Instituudi kohanimekogus on üle 600 tuhande sedeli, mis tähendab, et Eduard Leppiku kogu moodustab sellest tervelt kuuendiku.

Esimese kümnekonna aastaga kogus ta väga põhjalikult Väike-Maarja kihelkonna kohanimesid, kasvatades selle kihelkonna kogu Eesti suurimaks ning kogudes täiendusi juurde korduvalt ka hiljem. Pärast Väike-Maarjat võttis Eduard Leppik süstemaatiliselt käsile ka naaberkihelkonnad Kadrina, Simuna, Haljala, Viru-Jaagupi, ka Viru-Nigulast ja Rakvere kihelkonnast on materjali. Tänu Eduard Leppikule on Lääne-Virumaa kohanimekogus üks tugevamini esindatud maakondi.

Fenomenaalse töövõimega inimene

Väike-Maarja gümnaasiumi 8. klassi õpilased Janelle Laukse ja Victoria Mitt küsitlesid oma koolikaaslast, saamaks teada, kellena tänased õpilased Eduard Leppikut näevad või kas nad teda täna veel tunnevad. Esialgu ütles nimi Eduard Leppik üsnagi vähe, nime oldi kuulnud, teati, et ta on oluline isik Väike-Maarjas, kes tegutses 20. sajandil ja oli kirjanik. Õpilased viisid läbi ano-

nüümse ankeetküsitluse, et kaardistada kui teadlikud on VMG 5.-12. klassi õpilased Eduard Leppiku tegevusest ja kuidas nad hindavad tema tähtsust. Küsitlusele vastas 186 õpilast.

Selgus, et päris "ei tea" vastanuid oli vähe. Suur osa vastanutest arvas, et Eduard Leppiku näol on tegu kirjanikuga, mõned üksikud lisasid ka, et tegu on matkaja ja meie kooli endise õpetajaga.

Kuigi pakuti Eduard Leppik olevat ka arst, dirigent ja helilooja, oli kõige populaarsem vastus kirjanik, seejärel



Eduard Leppiku hauale Väike-Maarja vanal kalmistul asetati mälestusküünlad.

Väike-Maarja kooli õpetaja. Paljud õpilased pidasid teda ekslikult ka Väike-Maarja gümnaasiumi vilistlaseks. Vaid veidi üle 30 % õpilastest seostas teda F. J. Wiedemanni nimelise keeleauhinna laureaadina, keeleteadlase ja uurijana, Emakeele Seltsi auliikmena ja matkajana. Veerand vastajatest märkisid Eduard Leppiku Väike-Maarja muuseumi asutajana. Üllatavalt vähe, vaid 12 % vastajatest seostas Eduard Leppikut kodu-uurijana ja kollektsionäärina ning mälestuste kogujana.

Tänapäeva Väike-Maarja gümnaasiumi õpilane on üldjuhul teadlik, et siinkandis on tegutsenud tähtis mees

Uurimistöö aluseks olnud hüpotees, et 5.-12. klassi õpilased täpselt ei tea, millised on olnud Eduard Leppiku tegevusalad, leidis kinnitust. Õpilased lootsid, et nüüd, kus on hakatud uuesti korraldama temaga seotud huvitavaid üritusi, nagu matk ja erinevad näitused, aitavad need noortel mõista tema fenomeni ja tegevusalasid. Tekkis ainult üks küsimus – kuidas küll üks inimene suutis kõike nii palju teha? Uurida, õpetada, matkata, kirjutada, mälestusi koguda, kolleksioneerida ja seda kõike veel suurepäraselt – see on fenomenaalne.

Keelesild on kultuurisild

Konverentsipäeva kokkuvõttas ettekandes tõi Valdur Mikita kuulajateni vahvaid üldistavaid mõtteid kultuuri juurte otsimisest. Samal ajal kui Väike-Maarjas kasvab oma tänapäevane keeletammik, oma lingvistiline mets, on Eestis nii palju arhailist – alates metsast ka keeles ja kultuuris. Bioloogiat, semiootikat ja kultuuriteooriat õppinud Valdur Mikita ütles, et talle endale meeldib mõelda, et kultuuri ja looduse kokkupuute mõttes on Eestis midagi väga arhailist, mis suurest maailmast hakkab ära kaduma. Mõtisklused



Eduard Leppiku puhkepaigas on avatud raamatus kirjas tema soovitus: „Hoidke meie ilusat eesti keelt ja kandke seda oma laste ja lastelaste kaudu üha edasi.“. Foto: 5 x Ilve Tobreltus.

nimega Eduard Leppik. Paraku enamus täpselt ei teagi, millega ta konkreetselt tegeles. Teatakse, et ta on kirjanik ja seotud keeleuurimise ja Väike-Maarja gümnaasiumi ajaloo. Eduard Leppik kui matkaja ja Emakeele Seltsi auliige, F. J. Wiedemanni keeleauhinna laurea, mälestuste ja rahvaluule koguja, Väike-Maarja muuseumi eelkäija keskkoolimuuseumi asutaja ja Valgetähe V klassi teenetemärgi kavaler – see info on jõudnud vähe tänaste õpilasteni.

metsaromantilise korilusest, Kalevi pojast kui nn jääaja eeposest, valgetest ja punastest linnadest, seenel käimisest kui jahist, rohtunud aedadest ja omale metsade kodustamisest...

Usun, et raamatu "Lingvistiline mets" laenutamissagedus raamatukogudes pärast konverentsi kasvab ja seoses sellega kasvab janu mõista ja mõtestada oma paika ning oma lugu.

Marju Metsman



REGIONAALARENGU TOETUSEKS

Õpetlik õpetajate päev

Õpetajate päev Väike-Maarja gümnaasiumis 6. oktoobril lubas pedagoogidel ühtteist uut avastada, näitas abiturientidele õpetajaameti võlu ja valu ning andis ehk ka teistele õpilastele võimaluse oma kohanemisevõime proovile panna.

Traditsiooniliselt võtsid 11.-12. klasside õpilased sel päeval üle pedagoogi rolli ning andsid ülejäänud kooliklassidele viis lühendatud tundi. Õpetajad aga kasutasid päeva esimest poolt õppekursiooniks Eesti politseimuseumisse Rakveres. Oli hariv ja huvitav kogemus – mitte ainult perspektiivis „mida teinekord politseimuseumis koos õpilastega vaadata“, vaid ka enda silmaringi laiendamiseks – tänaval said autode kiirused mõõdetud, sõrmejäljed uuritud, tutvutud politseitehnika ja korrakaitse erinevate valdkondadega. Väljakutset pakkus fotoroboti koostamine – esmajoones küsimusega, keda võiksid õpetajad püüda iseloomulike joonte alusel fotorobotil kujutada? Üsna kiiresti jõuti otsuseni ning kõitva ja põhjaliku töö tulemusena valmis õpetajatel näopilt parajasti kooli eest vastutavast „ajutisest direktorist“. Samal päeval sai pilt koolis gümnaasistide korraldatud aktusel ka üle antud.

Õpetajate päeval koolidirektori kohuseid täitnud abiturient Argo Metsaru hindas päeva üllatuslikult rahulikuks. „Eeldasime, et põhikooliastmes tekib konflikte just õpilaste käitumise

suhtes,“ rääkis direktor Argo. Klassid, kellelt „oodati“ korraprobleeme, olid tema sõnul üldiselt vaiksed ja vägagi töökad. Alklasside õpilased tunduvad tavaliselt olevat õpetajate päeva suhtes eriti positiivselt meelestatud ja ka selgi korral vahetus päeva jooksul nende esialgne häbelikkus kiindumuse vastu asendusõpetajasse. Argo, kes sai lisaks direktori vastutusele ühes matemaatika tunnis ka õpetaja kogemuse, tunnistas: „Meile kui abiturientidele oli see päev kindlasti väärtuslik kogemus. Saime väikese kogemuse, mis tunde oleks olla õpetaja. Kuid seda päeva ei saa võrrelda üldiselt õpetaja tööga, sest koormus, mida õpetajad kogevad, on kindlasti kordades suurem.“

Direktor Raili Sirgmetis tundis heameelt asendusõpetajate tubliduse üle. Tähtis oli see, et nooremad arvestasid gümnaasistidega ja võtsid koolipäeva tõsiselt. Kahju on sellest, et gümnaasistid ei soovi tulevikus õpetajaks saada. Populaarseteks osutusid ainult sekretäri ja õppealajuhataja ametikohad. Nendele ametitele oleks kohe järelkasv olemas.

Õpetajad tänavad päeva korraldanud gümnaasiste heade emotsioonide kinkimise ja õpetajate laulu sisse panemise eest!

Heili Nõgene

Gümnaasiumi õpetaja



Õpetajate päeva kõne direktori kohuseid täitnud Argo Metsarull.

Foto: Ly Ipsberg



Väike-Maarja õppekeskus kutsub kursustele osalema

Tasuta kursused

Vastavalt Haridus- ja Teadusministeeriumi ministri 30. septembri käskkirjale nr 402 toimuvad Väike-Maarja Õppekeskuses Euroopa Sotsiaalfondi programmi „Täiskasvanute tööalane koolitus ja arendustegevused“ raames täiskasvanud elanikkonnale järgmised tasuta kursused:

1. **Arvutiõpe vanemaelastele 55+**, kursuse maht 40 tundi. Kursus toimub ajavahemikul **10.11-14.12 esmaspäeviti ja teisipäeviti algusega kell 9.00-12.30.**
2. **Pastaroad**, kursuse maht 60 tundi. Kursus toimub ajavahemikul **29.10-17.12 kolmapäeviti kell 9.00-15.50. 29. oktoobril alustame kell 12.40.**

Info ja registreerimine: 326 1892

e-post: vmok@v-maarja.ee

Kodulehekülj: www.v-maarja.ee/vmok (õppetöö/täiendõpe/tasuta kursused)



Tasulised kursused

Alates 1. detsembrist alustame järgmiste tasuliste kursustega:

1. **Kaupade paigutus ja väljapanek kaubandusettevõttes**, 24 tundi, 80 eurot osaleja
2. **Kaubandusseaduste baaskoolitus müügi- ja teenindustöötajatele**, 24 tundi, 80 eurot osaleja
3. **Tööalane inglise keel teenindustöötajatele**, 50 tundi, 160 eurot osaleja
4. **Valmistame pärimistainast**, 4. detsembril kell 16.30, 4 tundi, 20 eurot osaleja
5. **Pardiliha road jõululaul**, 9. detsembril, 4 tundi, 50 eurot osaleja

Info: tel 326 1892

Kursused algavad gruppide täitumisel

e-post: vmok@v-maarja.ee

Kodulehekülj: www.v-maarja.ee/vmok (õppetöö/täiendõpe/tasuta kursused)

Kingi koolile raamat

Väike-Maarja kooli sünnipäevakuu on taas käes. Möödunud aastal tõi üleskutse „Kingi koolile raamat“ Väike-Maarja gümnaasiumi algkooli- ja gümnaasiumimajale 140 aasta juubeliks kokku üle saja raamatu, seejuures 62 erinevat teost. Kool on siiani väga tänulik ning kingitud raamatud aktiivses kasutuses. Tookord kõlas vilistlaste suust soov, et see ei jääks ühekordseks aktsiooniks. Nii on ka tänavu võimalik (ja pisut ka vajalik) kooli pidupäeva puhul õpilaste lugemisvõimalusi avardada.

Põhikooli keskmise ja vanema astme ning gümnaasiumi astme õpilastel on uuenenud õppekava järgi vajadus uuema lugemisvara järele. Abiks on järgnev soovitusliku kirjanduse nimekirja, aga oma kinkimissoovi ei pea sellega piirama – kooli raamatukogu tunneb rõõmu ka muust uudiskirjandusest.

Kirjastuse „Tänapäev“ noorsooromaanid

Teised värsked noorteraamatud, mis sobilikud alates 5. klassist

John Green „Süü on tähtedel“

Värske, gümnaasistile sobiv luule järgmistele autoritele: Jürgen Rooste, Kristiina Ehin, Jüri Kolk, Siim Kera, Triin Tasuja, Eda Ahi, Lauri Teder

Andrus Kivirähk „Maailma ot-sas“

„Minu“ sarja raamatud: „Minu Keenia“, „Minu Shanghai“, „Minu Jaapan“, „Minu Tokyo“, „Minu Pariis“, „Minu India“

Andrei Hvostov „Sillamäe passioon“

Valdur Mikita „Lingvistiline mets“

Võid välja valida raamatu, mida soovid Väike-Maarja kooli õpilastele kinkida ise, oma sõpruskonna või lennu poolt ning toimetada kingituse Väike-Maarja gümnaasiumi peamaja raamatukogusse. Raamatukogu juhataja Karin Kii-gega saab kontakti telefonil 327 0914 või e-posti aadressil karin@v-maarja.ee. Raamatutesse tehakse märke, kelle poolt kingitus on.

Väike-Maarja gümnaasiumi noored on Sulle tänulikud!

Väike-Maarja kooli sünnipäevanädal oli traditsioonidest kantud

Väike-Maarja gümnaasiumi 141. aastapäeva sünnipäevanädal, mida kool tähistas tänavu 6.-10. oktoobri- ni, sai õpetajate päevaga esmaspäeval tempoka alguse.

Teisipäeva iseloomustas ilusaks sünnipäevakombeks saanud sügisene jooks staadionil – ikka nii palju meetreid, kui palju aastaid Väike-Maarjas järjepidevalt haridust antud on – tänavu vastavalt 141 meetrit.

Kolmapäeva õhtul võttis direktor koolis vastu edukate laste lapsevanemaid, kellele õpilased pakkusid tantsulaulu-luulekontserdi.

Aastapäeva sündmustega haakus hästi endise õpetaja ning tunnustatud keele- ja matkamehe, kodu-uurija Eduard Leppiku 90. sünniaastapäevale pühendatud konverents, kuhu koolgi kaasatud oli.

Neljapäeva õhtul toimus algklasside majas kooli sünnipäevadisko ja peonädal lõppes reede hommikul aastapäevaaktusega gümnaasiumis.



Sünnipäevajooks, mille pikkuseks sel aastal oli 141 meetrit.



Aastapäeva teatejooksu pulgad kirjaga: Väike-Maarja Gümnaasium 141.



Kontsert gümnaasiumi edukate laste lapsevanemate vastuvõtul.

Foto: 3 x Ly Ipsberg

Simuna Kooli õpetaja direktori pilgu läbi

Simuna Kooli õpetaja on 46,3-aastane särasilmne ja teotahteline naine. Kee- miatunnis on ta mees. Enamasti omab ta autojuhiluba ja sõidab ise autoga. Käib hästi riides. Õpetades on ta nõudlik ja kohusetundlik. Kuulab õpilaste muresid ja aitab oma võimaluste pii- res. Suhtleb meeleldi lastevanematega. Kasvatades püüab ise olla eeskujuks. Ei suitseta, kannab vahetusjalanõusid. Osaleb aktiivselt täiendkoolitustel. Harilikult on rõõmsameelne. Ei sall- i tegemata koduseid ülesandeid, tunni- korra rikkumist ja põhjuse puudumisi. Vabal ajal tegeleb hobidega ja neid on tal palju – alates raamatute lugemi- sest ja lõpetades tervisespordiga. Sin- na vahele mahuvad käsitöö, laulmine, näitlemine, külaelu edendamine, tant- simine, reisimine, teatris käimine jms. Simuna õpetajal on lapsed ja tihti ka lapselapsed, kellele ollakse hea ema ja vanaema, ka isa ja vanaisa. Üsna mit- mel juhul armastab Simuna õpetaja pi- dada koeri, vahel lausa kahte või kogu- ni kolme ja koerad on suured. Natuke armastab ta ka kassi. Harilikult elab ta oma majas ja pärast kooli on näppupi-

di aiama. Veidike elab korteris ka. Suvevaheajal teeb kodus ise remonti. Autot parandab ka. On hädas oma kalli kaasaga, kes ei võta sugugi nii hästi õp- pust kui koolilapsed. Õpetajatepäeval annab rõõmuga võimu 9. klassi kätte. Kuulab teiste kiitust ja kiidab ise en- nast ka. Naudib pidupäevatoriti ja tae- vast alla sadanud jõudeaega.

Mängib tol tähtsal päeval õpilasi ja kiusab noori õpetajaid täiega. Tõttab vahetunnis plätudega poodi, väites, et keegi ju ei näinud. Kehalise tunnis ei kandnud dressi – ema olla need pesu- se pannud. Segab valjuhäälselt tun- di, mängib mobiiliga ja kodusel ülesanded olid muidugi tegema- ta, sest õhtul pol- nud kodus voolu.

Kui õpetaja- tepäeva tähistam- ine koolimajas läbi saab, kehas- tub taas ümber ontlikuks täis-

kasvanuks. Sätib selga oma kõige ilu- samad riided ja läheb Muuga mõisas- se kihelkonnakoolide õpetajatepäeva peole. Kallistab tervituseks häid kol- leege, naudib kaunist mõisainteriöö- ri, Muuga kooli kokkade valmistatud maitsvaid suupisteid, head tantsumuusi- kat ja mõnusat seltskonda.

Pärast pidu läheb korralikult koju ja hakkab unistama järgmisest õpetajate- päevast.

Kaja Põldmaa



Meenutus õpetajatepäevast: kes ehitab kõrgeima torni?

Foto: Kirke Ojala

Simuna eakate klubi tegemistest – 20 aastat *Elurõõmu* asutamisest

Hiljuti tähistas meie eakate klubi *Elurõõm* oma 20. aastapäeva. Aastapäevapeol esinesid rahvamaja tantsijad – eakate *Tüdrukud*, segarühm *Segased* ja naisrühm ning tuletõrjeseltsi näitlejad (R. Tüllil, M. Rand). Meie peo muusikalisel osa eest hoolitses *Simuna Kapell*.

Selle sissejuhatava loo rääkis klubi viimasel juubelijärgsel koosviibimisel 7. oktoobril Vaike Morozov (siin veidi lühendatud ja muudetud kujul – J. Kalvet). Samal koosviibimisel rääkis oma meenutusi ka klubi teine asutajaliige Hilda Koppel.



Jüri Kalvet, Vilma Rebane ja Auli Kadastik *Elurõõmu* juubelipeol.

Külas olid Laekvere ja Väike-Maarja eakate klubid. Külalised esitasid õnnitluste kõrval ka väga särtsakaid lugusid, tantsuks mängis-laulis Toomas Anni.

Päris peo alguses, pärast rahvamaja juhataja Auli Kadastiku etteastet, esitasin lühiülevaate klubi ajalooost.

Pilk Simuna eakate klubi ajalukku

Klubi *Elurõõm* moodustati küll 20 aastat tagasi, kuid klubi ei alustanud siis tühjalt kohalt. Juba aastakümneid enne seda oli pensionäride selts ja seltsi esimehed. Esimeseks esimeheks oli M. Lango, järgmised Asta Randmets ja Hilda Koppel. Simuna sovhoosi loomise (1959. a) ja rahvamaja valmimisega (1961. a) tekkis võimalus korraldada uues rahvamajas pensionäridele jõulude (tollal nääril) ajal suur laudadega pidu. Suure saali pikkade laudade taha mahtus üle 100 pensionäri. Sellist pidu korraldati igal aastal. Majand aitas inimeste veol ning valitud komisjonid aitasid toitute ja peo ettevalmistamisel. Toitlustamisega tegelesid meisterkodakad – S. Laaneste, Helene Lell, Leida Raimla, Ella Kruusamägi jt.

Poest polnud tol ajal õieti midagi saada ja sellepärast tuli kõik vajalik ise valmistada. Majand andis toidukraami tasuta. Koduõlle valmistas Rohu küla tuntud õllemeister Kuusler. Peokõned pidasid majandijuhid, külanõukogu esimees ja kohalike asutuste juhid.

Rahvamaja isetegevuslased andsid pensionäride pidudel alati väga sisuka kontserdi. Sel ajal oli Simunas väga tuntud näitering Eduard Ratassepa juhtimisel. „Rummu Jüri“ etendusega esineti isegi Tartus „Vanemuise“ laval. Alati esitati pidudel ka mõni lühem lugu. Tegutsesid naisansambel (tähistas mõne aasta eest oma 45. juubelit, praegu küll enam ei tegutse), meesansambel (juhataja Valter Floren) ja segakoor (juhataja Evald Kullerkupp), kes võttis osa ka üldlaulupidudest, orkester (juhataas V. Floren, hiljem Väino Einer). Tuntud sõnameistrid olid Meeta Petti, Luule Preem, Elvi ja Varmo Liim.

Juba 1990. aasta detsembris saatis pensionäride ühenduse esinaine Vaike Sein Simuna algühingu esinaisele (L. Pruunsild) kirja palvega moodustada senise sõja- ja tööveteranide organisatsiooni asemel pensionäride algühing, aga klubi *Elurõõm* sai asutatud alles 1994. a septembris. Asutajaliikmed olid H. Koppel, V. Morozov, Vilma Rebane, Manni Rahulaan, Eivi Ojasoo ja Anna Pakkonen. Klubi esimeseks esimeheks valiti Laine Pruunsild. Teda abistas kaua aega, samuti ka järgmise esimehe Valve Tominga ajal kauaaegne Simuna põhikooli direktor Lehte Sirelpuu, kes aitas nii klubi ürituste läbiviimisel kui ka ekskursioonide korraldamisel (nii Eestis, kui Leedus-Lätis kui Ahvenamaal). M. Danilas esines pea igal peol mõne etteastega ja kinkis omavalmistatud suveniire.

Kõik eelnimetatud ja lisaks Ly Küla (elas Sakus, tihti oli pidudel väga meeleolukas eeskava sealsetelt eakateilt; Ly kudus ja valmistas ka rahvariideid), on kahjuks lahkunud manalateele. Nende

ja teistegi lahkunute mälestuseks süütasime peoõhtul küünlad.

Kui 20 aastat tagasi oli klubis liikmeid üle 50 (1999. a näiteks 52), siis see arv on aastatega pidevalt vähenenud, 2011. aastast tänaseni on aga jäänud peatuma 22-23 liikmel.

Eakate klubi huvireisidest

Eestimaaile on aastatega ring peaaegu peale saanud. Käidud on Haapsalus ja A. Laikmaa muuseumis, Ida-Virumaal (Narva, Purtse, Kuremäe jne), Peipsiveerel, Järvamaal (mõisad ja Kilpla), Otepää kandis, Põlvamaal (Meenikunna raba – laudtee), saartel (Saaremaal – Sõrve, Tehumardi, tuulikud jne), Võrtsjärvel, Tartus, Tallinnas (botaanikaed, Metsakalmistu, Pirital/Kunstimuuseumis, Rottermanni soolalaos (fotonäitus väliseestlastest paadipõgenikest).

Tallinna ekskursioon toimus ka 2013. a, kus külastasime Lennuangaari, sadamat, Paksu Margaretat ja J. Laidoneri muuseumi Viimsis (vt 2013. a sept vallaleht). Käidud on Viljandis ja Anu Raua talus. 2007. a suvel oli väga huvitav sõit Palmse-Sagadi-Võsu-Viinistu, kus nägime vabaõhuetendust „Eesti asi“ (seal esinesid tuntud näitlejad, kes kõik laulsid väga ilmekalt tänu H. Surva õpetusele).

2012. aastal külastasime Jõgeva- ja Tartumaad. Väga huvitav oli jäämuuseumis nähtu Äksis ja kohe kõrval soomepoiste tuba-muuseum. (Vt 2012. a septembrikuu vallalehte). Elistvere loomapargis nähtud pilte proovisime vaadata viimasel juubelijärgsel koosviibimisel. Laenatud aparaatidega (projektor koolist ja arvuti klubikaaslaselt) tegutses Arvi Tiismaa ja väikese ülevaate ikka saime.

Aastate eest külastasime Põltsamaa lossi. Käesoleval suvel aga võtsime ette sõidu Räpina aianduskooli, Seto talumuuseumi Värskas, kus M. Lõvi juhatusel kuulasime-vaatasime nende väga särtsakat esinemist ning lõunatasime kohalike toitudega. Viimane väga huvitav külastuskoht oli Maanteemuuseum Põlva lähedal. Kahjuks Piusa koopaid sai külastada, aga varingu tõttu jäi siiski suur osa nägemata.

Kõik need bussisõidud on olnud väga huvitavad, elamusi pakkuvad. Aga mitte vähem huvitav oli ka eelmisel aastal autodega Emumäe – Rakke – Äntu järvel – Kiltsi loss ja H. Kruusamägi kalakasvandus.

Bussisõitudega seoses tänane nii praeguse kui eelmise valla juhte toetuse eest!

Klubi tegevusest

Läheks pikale loetleda kõiki üritusi, mida igal aastal koos teiste rahvamaja ringidega teeme – alates aruandekoosolekut tavaliselt jaanuari alguses, vabariigi aastapäeva peod, naistepäev, vast-



Tüdrukud juubelipeol esinemas – klubi liikmetest on mitmed eakate tantsurühmas aktiivsed osalejad. Foto: 2 x Silvi Sirelpuu

lapäev, naljapäev, Pandivere päevadest osavõtt, jaanipäev ja suve vastuvõtt jne. Nii kuni aasta lõpuni välja. Aastate eest osalesime Roelas memme-taadi pidudel. Olid pingelised, aga väga huvitavad üritused.

Klubi esimene esimees Laine Pruunsild tegi ettepaneku hakata korraldama kihelkonna naljapidusid (alates 2000. a). Kordamööda on neid toimunud Laekveres, Simunas ja Rakkes.

Küllakutseid on olnud Aravetelt, Viru-Nigulast, Piritalt, Tapalt ja mujalt. Enamasti on need külastused ka teoks saanud. Mainimata ei saa jätta maakondlikke eakate pidusid, põhiliselt Tamsalus, kaks korda aastas. Klubi asutajaliige Hilda Koppel esitas näiteks eelmisel aastal maakonna eakate peole ühe omakootud käsitööpildi, käsitõid esitasid seal ka Elli Einer ja Laine Ambo (sai 2 aukirja).

Rahvamaja üritustele on tulnud ka tuntud lauljad, näitlejad ja riigikogu liikmed (V. Tafenau, V. Reiljan, T. Varek

jt) ning klubi liikmed on võtnud neist aktiivselt osa. Klubi külalisteks on kutsutud ka oma valla sotsiaaltöötaja Ene Kinks, aastate eest endine õpetaja Vaike Sinisalu jt.

Jaksu ja jõudu klubi liikmetele üritustel osalemiseks ja veel kord tänu tublidele abilistele: viimasel ajal eriti naisteklubile (juh Reet Maadla), kellelt on kuulnud väga huvitavaid reisiülevaated, viimased Sri Lankalt ja Jakuutiast.

Kuna 23. septembri klubi 20. aastapäeva tähistamine ja sügise alguse pidu sai teoks samal päeval, siis suur tänu rahvamaja juhatajale Auli Kadastikule abi eest, samuti klubi juhatusel liikmetele - V. Rebane, E. Einer, T. Kull ja E. Orumäe ning Arvi Tiisma (tehniline abi jm).

Jõudu meile kõigile!

Klubi esimees
Jüri Kalvet

Segakoor Helin kutsub oma ridadesse lauluhuvilisi!

Eelmisel aastal tähistati Väike-Maarja seltsimajas koorilaulu 140. aastapäeva. Peo korraldamise eestvedaja oli segakoor Helin – viimaste aastakümnete üks püsivamaid sinise koorilaulutraditsiooni hoidjaid ja jätkajaid.

Kogu 140 aasta jooksul on ikka jätkunud koorilaulu arendajaid ja kooride kokkukutsujaid ning juhendajaid-dirigente. Pastor L. Fankhaenel, Johan Elken, köster Eichorn, Peeter Koit, Mihkel Kampmann, Johan Kotli, Märt Meos, Tuudur Vettik, J. Peebo, V. Neuman-Neemre, K. Kok ja Karl Elken, Jakob Aru, Heino Sein, Ella Lillo, Leida Kompus, Koidula Naelapää, Aaret Inno, A. Abel, Arno(ld) Kasemaa, Sirje Sõnum,

Vallo Taar, Regina Altrov, Raivo Narits, Ly Ipsberg, Marju Metsman - igaühel neist on oma osa Väike-Maarja koorilaulu traditsiooni kestmises. Praegune segakoori Helin dirigent Valve Libene liitus kooriga 1995. aastal.

Segakoor Helin kutsub oma ridadesse uusi lauljaid! Oodatud on kõik huvilised, eriti on puudus meeste häältest. Väike-Maarja seltsimaja ja segakoor Helin ootavad laulusõpru laulma igal esmaspäeva õhtul kell 19.30.

Väike-Maarja seltsimaja juhataja
Kalev Pärtelpoeg

Lauluvõistlus otsib vilistlasi

Väike-Maarja valla laste lauluvõistlusel Popp-Tipp-Täpp osalenud laululapsed on oodatud 2015. aasta aprillis kokkutuleku kohalikus seltsimajas.

Eeloleval kevadel toimub üritus kogu 27. korda, seega on suurem osa vilistlastest juba ammu lapseeas välja kasvanud. Korraldajaid huvitab, mida osalejatel meenutada ja kui paljud veel muusikaga seotud on.

Kokkutuleku lõpetuseks on plaanis anda endistele juhendajatele ja kogukonnale tänukontsert.

Enne pidu on vaja aga korraldus-

meeskonda täiendust ning pika ajaloo jooksul on osa infot lavalolnutest kaduma läinud. Kõigil, kes teavad, et on olnud lauluvõistluse Popp-Tipp-Täpp laululapsed, palutakse pöörduda Väike-Maarja seltsimajja ja jätta oma kontaktid.

Väike-Maarja Seltsimaja

Pikk tn 2, Väike-Maarja, Lääne-Virumaa, 46202
e-mail: seltsimaja@v-maarja.ee
Telefonid: 326 1837, 5302 4437

Väike-Maarja gümnaasium kutsub heategevuskontserdile “Rõõm muusikast”

Reedel, 31. oktoobril kell 18.00 astuvad Väike-Maarja seltsimajas üles nii praegused kui ka endised Väike-Maarja gümnaasiumi õpilased ja Väike-Maarja muusikakooli õpilased.

Pääse 2 eurot, oodatud on ka suuremad toetused.

Kontserdi tulu eest soetatakse koolile muusikainstrumente.

Tule ja tunne rõõmu muusikast ning aita suurendada kooliõpilaste igapäevast muusikarõõmu!

Robootikaringi seadmed saavad täiendust

Väike-Maarja gümnaasiumile eraldatakse HITSA (Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutuse) taotlusvooru “Arvuti teel juhitud seadmed õppetöös” käigus kaasfinantseeringuks 1054 eurot uute robootika seadmete ostmiseks.

Robootikaring töötab koolis 2011. aastast ning käesolevast õppeaastast on ringi juhendaja õppekeskuse IV kursuse arvuti ja arvutivõrkude eriala õpilane Arti Zirk. Ringis osaleb kümme õpilast ja igal aastal osaletakse nii piirkondlikel kui ka riiklikel võistlustel.

Vanaemad koos lastelastega laagris

Mis see on?

Juba viiendat korda korraldas Ees-
timaa hea sõber ja Simuna koguduse
kallis haldjas Raija Hirvensalo Simu-
na kiriku koguduse toel laagri, kus olid
kolm päeva koos vanaemad oma laste-
lastega. See oli imeline aeg mõlemale
poolele. Vanaemad, kes ei ole ju pi-
devalt koos oma armsate lastelastega,
said neid paremini tundma. Tegevuste
käigus õppisime üksteisest paremini
aru saama. Koos mängisime, laulsime,
lihtsalt jutustasime ja kuulasime. Kolm
päeva pühendasime end täielikult las-
telastele. Laager oli kristlik, siin puutu-
sid lapsed kokku neile uute teemadega,
õppisime Meie Isa Palvet, õppisime
täna ja üksteist märkama. Saime
kindlust ja kinnitust sellele, et me pole
üksi, meid toetab Piibel, Jumal ja Krist-
lik kogukond.

Viies laager oli eriline, sest Raija kut-
sus meid oma koju Soomemaale, Veik-
kolasse. 22. augusti varahommikul koh-
tusimegi oma seltskonnaga Tamsalu
rongijaamas. Laagrireisi alustas kuus
vanaema ja kümme lapselast. Meie
seas oli neid, kellele oli see esimene
välisreis. Igali juhul laevareisi nautisime
me kõik. Esimene õhtu kulus tutvumi-
seks ja sisseseadmiseks. Tore üllatus
lastele oli see, et ööseks mahtusid kõik
kümme last ühte suurde telki. Jorma
oli püstitanud telgi, millel oli puust
põrand ja sooja andis elektriradiaator.
Teisel päeval tutvusime kohaliku elu-
oluga, meelde jääb olonimine „mäge-
des“, suurte kivide vahel ja peal. Tore
oli lustida mänguväljakutel ja staadio-

nil. Peale lõunasööki külas-
tasime 1823. aastal ehitatud
Haapajärve puukirikut ning
õhtul kohtusime kohalikega,
laulsime, grillisime vorste ja
õppisime vastastikku keelt –
terve lehekülg uusi sõnu.

Suurepärase kogemuse
osaliseks saime pühapäeval,
perepäeva Jumalateenistusel,
mis toimus vabas looduses
Navala looduspargis, kuhu oli
selleks puhuks kujundatud va-
baõhukirik. Jumalateenistuse
Looduse pühapäev viis läbi noor
ja armas õpetaja Johanna Sil-
tala ning organist Johanna
Salmele koos bändiga. Loo-
duse kaitsmise ja hoidmise
vajalikkust ning igaühe osa
selles aitasid selgitada pruun
ja valge karu – Remu ja Walde.
Kõik oli nii lihtne, lastepära-
ne, südamlilik ja mõistetav. Pä-
rast oli avatud Navala endises
heinaküünis kohvik, kus kõik
said keha kinnitada ja kuulata
väikest ülevaadet kohalikust
ajaloost.

Oligi käes aeg jälle kohvrid
pakkida ja Helsingisse hakata
sõitma. Suur tänu kõigile kor-
raldajatele!

Vanaemad ja lastelas-
te eriline austus ja südamlilik
tänu Raija ja Jorma Hirven-
salole!

Reet Maadla



Vanaemad ja lapselapsed.



Mängime koos.



Haapajärvi kirikus. Foto: 3 x Reet Maadla

Mõista, mõista, mis see on!

Tänavusel, järjekorras kol-
mandal talutoidupäeval
võis 4. oktoobril Väike-
Maarja põllumeeste seltsi
telgi all tegeleda mõis-
tatamisega. Põllumeeste
seltsi liikmed Sven Kesler
ja Heino Raidla olid talu-
toidupäevast osavõtjatele
ette valmistanud äraarva-
mismängud: nimekirjas
olnud puuliikidele tuli vas-
teks leida õige leht ja sin-
na juurde ka puu pikilõige;
kõõgiviljaseemnetega tuli
kokku viia vastavad viljad.
Kõik huvilised ei tihanudki
kohe esimese hooga mõis-
tatamismängus osaleda,
ikka peljati valesid vastu-
seid. Äraarvamismängust
leidsid osalejad aga palju rõõmu ja
äratundmishetki.

Mängust “Seemnest kõõgiviljani”
osavõtjad said lisaks seemnete ja vil-



Kadri Kopso vaatab põnevusega, kas vastused on õiged.

jade omavahelisele kokkuviiamisele ära
arvata ka kapsapea kaalu. Kõige täp-
semini arvas selle lisaks kõikide seem-
nete täpsele äratundmisele ära Egne

Liivalaidi ja Aivo Urbase
ühine tiim, eksides vaid
mõnekümne grammiga!

Puuliikide, -lehtede ja
pikilõike kokkuviiamise oli
päris tükk peamurdmist.
Puutükke küll nuusuta-
ti, vaadati ühelt ja teiselt
poolt, isegi hambaga
prooviti. Kõige täpsemalt
arvas puuliigid ära Jaak
Läänemets Uuetoa talust.
Tihedalt tema kannul olid
Karolina ja Angelina Alt.
Tublideks arvajateks nen-
de järel veel ka Tiit Maran,
Luule Erala, Maire Lim-
berg ning Tarapita tantsu-
seltsi võistkond.

Suur tänu kõikidele
mõistatamismängudes

osalejatele!

Väike-Maarja Põllumeeste Selts

Sündmuste kalender

25. oktoobril kell 10.00-18.00 treening-
päev Väike-Maarja mudelihallis. Info: Bruno Va-
her, tel 501 1508

25. oktoobril kell 18.00 muusikasugeme-
tega huumorikava “Naeris” Väike-Maarja seltsi-
majas. Esinevad Jüri Aarma ja Tarvo Krall. Pilet
eel müügist 5 eurot, kohapeal 7 eurot. Info: selt-
simaja, tel 326 1837; 5302 4437

31. oktoobril kell 18.00 Väike-Maarja selt-
simajas heategevuskontsert “Rõõm muusikast”.
Pääse 2 eurot, oodatud on ka suuremad annetu-
sed. Kontserdi tulu eest soetatakse koolile muusi-
kainstrumente.

2. novembril kell 12.00 Simuna rahvama-
jas hingedepäev, keskpäevakohvik. Külla tuleb
eesti filoloog ja folklorist Marju Kõivupuu. Info:
Auli Kadastik, tel 323 7217

2. novembril kell 12.00 antakse Ebavere
tervisesportikeskuses XII Reinpauli sügisjooksu
start. Osavõtuks registreerumine kuni 01.11.14
reet@reinpaul.ee või kohapeal kell 10.00-11.30.
Osavõtt tasuta. Oodatud on ka kepikõndijad. Info:
Ants Einsalu, tel 529 4245

8. novembril kell 10.00 Eesti karikavõist-
luste II etapp bagidele Väike-Maarja mudelihallis.
Info: Bruno Vaher, tel 501 1508

8. novembril kell 18.00 teatriõhtu Väike-
Maarja seltsimajas. Etendub Hugo Raudsepa „Ve-
delvorst“ seltsimaja näiteringi esituses (lavastaja
Tiit Alte). Tasuta. Info: seltsimaja, tel 326 1837,
5302 4437

9. novembril kell 13.00 klubi Härmalõng
pidu Väike-Maarja seltsimajas. Külalised Arave-
telt. Pilet 2 eurot. Info: seltsimaja, tel 326 1837,
5302 4437

15. novembril kell 10.00 klubivõistluste II
etapp SC mudelitele Väike-Maarja mudelihallis.
Info: Bruno Vaher, tel 501 1508

18. novembril kell 18.00 valla meistrivõist-

lused lauatenises, I etapp Triigi spordihoones.
Info: Väino Stoltzen, tel 5698 2661

22. novembril kell 10.00-18.00 treening-
päev Väike-Maarja mudelihallis. Info: Bruno Va-
her, tel 501 1508

22. novembril kell 19.00 tähistatakse Si-
muna rahvamajas Simuna segarahvatantsurüh-
ma Segased 20. juubelit. Info: Auli Kadastik, tel
323 7217

24. novembril kell 18.00 valla meistrivõist-
lused mälumängus, I etapp Georgi söögitoa II
korrusel. Info: Ivar Lass, tel 5396 1167

25. novembril kell 18.00 valla meistrivõist-
lused koroonas, II etapp Triigi spordihoones. Info:
Maili Tannbaum, tel 5194 8737

27.-30. novembril 6. Väike-Maarja muusi-
kafestival. Info: Marju Metsman, tel 526 3831

28. novembril kell 12-15 toimub Puhta vee
teemapargi õppehoones, Metsamõisa Järsi külas
Tamsalu vallas piirkonna kriisilukorra tegevus-
plaani koostamise arutelu-koosolek. Info: Prit
Adler, tel 513 2149

30. novembril kell 12.00 keskpäevakohvik
Simuna rahvamajas. Advendiküünla süütamine.
Info: Auli Kadastik, tel 323 7217

9. detsembril kell 18.00 valla meistrivõist-
lused sulgpallis, I etapp Triigi spordihoones. Info:
Väino Stoltzen, tel 5698 2661

13. detsembril valla meistrivõistlused võrk-
pallis Väike-Maarja spordihoones. Info: Tarmo
Rebane, tel 506 2039

15.-30. detsembrini valla meistrivõistlused
piljardis Väike-Maarja spordihoones. Alguis ja
registreerimine 15. detsembril kell 18.00. Info:
Maili Tannbaum, tel 5194 8737

22. detsembril õppekeskuse all lasketiirus
valla meistrivõistlused laskmises, I etapp (lama-
des laskmine). Info: Jaanus Raidlo, tel 527 3846

Huvitav leid jäätmejaamast

Töö noortekeskuses paneb otsima eri-
nevaid materjale ja vahendeid, mida
saaks kasutada töös noortega. Sel kor-
ral oli huvi erikujuliste klaaspurkide
vastu, millest siis pimedaks ajaks, pä-
rast kaunistamist saavad ilusad küün-
laümbrised.

Minu otsingud viisid Väike-Maarja
jäätmejaama. Peale purkide valimist,
oli huvi uudistada – äkki on veel mi-
dagi. Silma jäi suur lõngakera ja kotti
rändas ka jäätmejaama perenaise poolt
pakutud rebasesaba. Pilku püüdis kile-
kott, millesse piiludes tekitas huvi li-
nane riidetükk ja sellele tehtud tikand.
– Äkki saab tikitut mõnel kotil või taskul
kasutada?

Lähemal tutvusel kotisisuga selgus,
et kotis on välja lõigatud ja tikitud Väi-
ke-Maarja naiste rahvariide käised. Kol-

tunud küll, aga täitsa päris. Üllatus ja
jahmatus oli väga suur. Esialgu valdas
mind pahameel, et mis... et kuidas ikka-
gi nii, et jäätmejaamas sellised asjad.
Rääkides oma leiust siin-seal, pidin töö-
dema, et tegelikult läks ju hästi, väärt
kaupa ei visatud ära, vaid viidi leidmi-
seks ja mina leidsingi.

Ma ei tea küll, mis oli tinginud selle,
et suur tehtud töö kilekotti seisma oli
jäänud, aga ühe inimese tegi see õnne-
likuks küll.

Tänu Sulle, nobenäpp, kes oled
sellise ilu loonud! Annan endast pari-
ma, et riidele tema valge jume tagasi
anda ja siis käised ka valmis ömmelda
– selleks, milleks need algselt mõeldud.

Kaunist sügise jätku,

Meeli Veia

Väike-Maarja seltsimaja kutsub kinoõhtutele

Priit Pärna animafilmifestivali animat-
sioonid jõuavad Väike-Maarja seltsi-
majja.

27. oktoobril kell 19.00

“Michaela Pavlatova ja tema õpila-
sed”, “Horvaatia uusanimatsioon”, alla
14a mittesoovitav, tasuta.

28. oktoobril kell 19.00

“Ahjusoe Eesti animatsioon”, “Miri-
ami” ja “Porgandi” lood, tasuta

29. oktoobril kell 19.00

“Lõuna-Korea animatsioonipärlid”,
“Priit Pärn ja sõbrad”, alla 16a keelatud,
tasuta

**12. novembril kell 19.00 ja 15. no-
vembril kell 15.00**

Film „Ma ei tule tagasi“, režissöör
Ilmar Raag, pilet 2 ja 3 eurot.

Film on noorest õppejõust Anjast
ja 13-aastasest lastekodust põgene-
nud Kristiinast. Nende teed ristuvad, ja
peagi alustab pealtnäha kokkusobima-
tu paar ohtlikku teekonda põidlaküüdi-

ga läbi Venemaa avaruste, et leida üles
Kristiina Kasahstanis elav vanaema.
See on lugu ellujäämisest, südantsoo-
jendavast sõprusest ja perekonna tä-
hendusest.

„Ma ei tule tagasi“ on Eesti-Vene-
Valgevene-Kasahhi-Soome koostöö-
film, mille võtted toimusid Venemaal,
Valgevenes ja Kasahstanis. Filmi kä-
sikirja kirjutas Jaroslava Pulinitš, ka
Eestis tuntud noor dramaturg, kelle
näidendeid on lavastatud nii Venemaal,
Inglismaal, USA-s, Poolas, Ukrainas kui
mujal. Filmi peosades on Polina Puška-
ruk ja Viktoria Lobatševa. Operaator Tu-
omo Hutri on tuntud tegija kodumaal
Soomes. Filmi helilooja on Soome üks
edukamaid filmimuusika tegijaid Panu
Aaltio.

Info: Väike-Maarja seltsimaja
Telefonid: 3261837, 53024437
e-mail: seltsimaja@v-maarja.ee



Simuna segarühm SEGASED



IKKA VEEL 20 ...
Pidu toimub
laupäeval, 22. novembril kell 19.00
Simuna Rahvamajas.
Tantsuks mängib ansambel „VANA KALLIM“

PÄÄSE 5 eurot.

Info Aulilt telefonidel 323 7217, 5558 3566 või aulikadastik@gmail.com

Millest räägivad Vistla memoriaali sümboolid?

Kirja pandud 21. septembril 2008

Ma PEAN kirjutama. Ilus ja ülev päev. Eesti sõjameeste kalmistul Vistlas avati monument, mis tunnistas selle püha paiga plaaniko- haselt valminuks. Monumendis pei- tuv mitmekihiline sümboolika on minu jaoks nii mõ- juv, et ma ei saa lahti kiusatusest seda lahata ja oma nägemus paberile panna.

Ükski looja, eri- ti veel nii tähtsa objekti puhul, ei lähtu soovist asi ILUSTASTI teha, vaid loomise alu- seks on selle SISU. Mõnikord on suur sisu suurde lihtsu- sse peidetud ja me sageli ei oska seda näha. Eks siingi ole nii – kaks kivimürakat kolme risti- ga – päris normaalne hauatähis. Ilus. Heas proportsioonis kalmistuga. Ja see ongi kõik, mida sa näed ja tunned? Mis siis veel? Vast ehk see, et monument



Vistla memoriaali monument (auto- rid: Tiit Kaljundi, Ekke Väli, Andres ja Art Allikmaa). Foto: Ain Aasa

on uhkelt eenduv ja märgatav, teine ta- gasihoidlikult süvises, justkui peitu või varjule pandud. Eks vennatapulahingus langenutega olnud samuti: ühe poole kalmud au sees, kenasti hooldatud ma- tusepaigas, korralikult tähistatud, aga teise poole puhke- paigad hävitatud, unustatud kohad, kus vaid salaja lei- nata võis. Selline on ühe maa mees- te kaheks kisutud saatuse kõne läbi kahe risti.

Kolmas rist? See on suur EES- TI RAHVA LEIN, lootus paremaks tulevikuks, lepi- tus poolte vahel, ühendus ühe maa sõjameeste vahel. Jaa, lepitus pole olnud kerge tule- ma ... Risti harud

sirutuvad mõlema kummagi risti kui kindel kutse maa- le ja rahvale: ME PEAME, VAATAMA- TA KÕIGELE, OLEMA ÜKS! Kristlane näeb kolmes ristis Kolgata kolmikut, kus keskmine rist on lunastuse ja suure



Liili Heinla (paremal) pärast Porkuni lahingu 70. aastapäeva tähistamist Väike-Maarja muuseumis toimunud tänuüritusel. Foto: Ilve Tobreluts

maailma ilusaim lipp jätkuvalt üle ees- tikeelse ja –meelse maa lehvida.

Liili Heinla



Pöördeline aeg (1940-1945) Kurtnal

1940/41 – esimesel nõukogude ajal meie küla inimesi ei arreteeritud ega küüditatud. Uusmaasaajana mäletan Nadalama kingseppa Nugist. Sai meie talu kaasiku-tüki, millelt kähku kased maha võttis. Põllumaa koos rukkipõl- luga sai ta Ainumäe kasutusel olevast endisest kooli maast. Kui ta rukist löi- kas, lendas sealt lennuk üle. Külarahva sõnul olla lennukilt hõigatud: „Kas sa, mees, seda vilja ka külvasid, mida löi- kad?“

Avanduse vallavanemaks sai endi- se rahvamehe, lihunik Selveti asemele Vettiku Hugo Kurtna saunaküläst.

1940. a sügisel osteti Venemaale nisu, mis tuli viia Kiltsi jaama. Hind oli soodne. Kui Vene sõjavägi Eestisse sis- se marssis, kamandati meie kaitseliit- lased julgustuseks tee äärde valvesse. Meie talust läks kaitseliitlastest sulane Abneri Eedi. 1941. a suvel kamandati inimesi kaitsekraave kaevama kuhugi Avinurme poole. Meie talust käis seal teenija Partvei Miili.

Kui 1941. a sõjaväevoorid läbi küla läksid, hoidsime endid varjus, kart- sime. Ühe voori viimase vankri taha seotud valge lauguga hobune pööras meie teeotsal pea endise kodu poole ja hirnus heledalt. See oli meie Totti, kes võeti Vene sõjaväele. Pärast põgeneva- te vooride minekut pandi külas põlema esmalt Ohno vana õlgkatusega laut. Nägin soldatit, kes püss õlal läks kopli kaudu meilt mööda endise Vahu talu poole. Seal süütas samuti vana õlgka- tusega lauda. Ka koolimaja taheti süü- data. Seal oli tolleaegse koolijuhataja Albert Jõgise ema, kes oskas tsaariajast vene keelt. Vanaproua sai soldatile sel-

geks teha, et kooli läheb vaja siis, kui Vene võim tagasi tuleb.

Saksa väe tuleku eel kartsime pom- mitamist ja lahingut, õnneks ei tulnud kumbagi. Olime aias asuvas keldris, kaasas mõningane toiduvaru. Kui keld- riuks lahti tõmmati ja naerunäoga sõ- durid meid välja kutsusid, hakkasime Miiliga singilõiguga võileibu tegema. Täna ti ja mindi edasi. Läksin külavahe- le vaatama. Ohno õues peatus grupp Saksa sõdureid. Kaevu juures ajas üks poiss habet, taskuraadio mängis tal: drink, drink, Brüderlein, drink (joo, joo, sõbrake, joo). Ühel päeval nägin koo- limaja ees, saunaküla poole viiva tee hakul, kaht Vene soldatit, kes andsid end vangi. Küsisid sakslastelt, kas nad lastakse maha? Sakslane vastas, et ei, pannakse tööle. Sain tõlkida.

Saksa okupatsiooniajast jäid meel- de normid. Nooremad ja hiljem ka vanemad mehed mobiliseeriti. Levis väljend – vabatahtlikult vastu tahtmist. Mäletan, et Saksa sõdurid ostsid ta- lust sea, mida meelsamini poleks ära andnud, sest raha eest polnud vajalik- ke asju saada. Olin koolis ja Rakveres tööl, seetõttu koduküla sündmusi eriti ei meenu.

Rakveres, Karja tänaval, umbes Tar- tu tänava otsa kohal, oli aia sees suur sünge maja. Selles asusid siis naisvan- gid. Kord tuli mulle tänaval vastu nais- vangide kolonn. Nägin seal ka Morsi Al- mat, meie pilgud kohtusid. Külarahva jutu järgi oli ta saanud vahepeal koju, kuna ütles end raseda olevat. Tegelikult asunud alles siin naabripoissi Lutsepa Antsu võrgutama.

Vettikute perest. Vanem vend Hugo

sai surmavalt haavata Venemaale eva- kueerimisel juba Simuna surnuaia juu- res. Järgmine vend Arno (Arnold) saa- tis kasuisale ja mulle tervitusi 1941. a suvel kui evakueerus Venemaale. Vend Juku (Johannes) oli miilits. Kohtusime Tallinnas tänaval 1941. a märtsis, jutle- sime. Vend Georg oli läinud hävituspa- taljoni. Vend Lembit suri tuberkuloosi pärast algkooli. Järgmine vend Gustav sai 1944. a Avanduse valla TK esime- heks, hukati (kuuldavasti Hirla meeste poolt). Niisugune saatus ühel perel.

1944. a novembri lõpus tuldi järele Kurtna talunikule Juhan Murelile kui saksaaegsele omakaitsele. Avan- duse TK esimees Hugo Kruberg saa- tis sõna tollase valla maamõõtja Otto Vääriga (Hilda Mureli tädipoeg). Juhan Murel põgenes kodust, algul oma ema juurde Kärssa, hiljem Ebavere mäe lä- hedale Vao külla. 1945. a kevadel tuli Mureli talu jagamisele kahele uusmaa- saajale + 8 ha vanale kulakule Hilda Murelile. Viimane oli juba tööl Uudekü- la algkoolis õpetajana. Hugo Krubergil oli ainult üks uusmaasaaja kandidaat – perekond Brock, sõjapõgenikud Vai- vara poolt. Teiseks pakkus koha Rauni Kulmistole, kes siis Avanduse põllutöö- koolis sekretäriks oli. Võtsin pakkumise vastu. Brocki pere ei saanud pikalt ko- hal olla, juuli algul juba tuldi ja küüdi- tati Venemaale. Tallu tuli elama partorg Valdre. Teine uusmaasaaja (R.K.) ei ris- kinud ka pikemaks jääda, kolis ise ära. Abiellus agronoom Leo Kentsiga, asu- des jänedale elama.

Meenutas
Rauni Kents

XII REINPAUL OÜ maastikujooksu

J U H E N D

1. Maastikujooks toimub 2. novembril 2014. a algusega kell 12.00 Ebavere tervisespordikeskuse radadel.
 2. Start ja finiš toimuvad tervisespordikeskuses kõlakoja ees asuval platsil.
 3. Jooksurajad kulgevad mööda suusa- ja jooksuradu ning on tähistatud.
 4. Osavõtt maastikujooksust toimub omal riisikol.
 5. Jooksjate registreerimine toimub kuni 1. novembrini meiliaadressil reet@reinpaul.ee ja enne võistlust Ebavere ter- visespordikeskuses kell 10.00-11.30.
 6. Osavõtumaksu ei ole.
 7. Vanuseklasse ei ole.
 8. Maastikujooksul on 3 distantsi:
a. lühike 2,5 km b. keskmine 5 km (1 suusaraja ring) c. pikk 10 km (2 suusaraja ringi koos ühe joogipunktiga). Iga jooksja peab registreerimisel ära märkima, missugusel distantsil ta osaleb.
 9. Start toimub ühisstardina.
 10. Ajavõttu korraldab Nelson Timing OÜ.
 11. Kepikõndijad ja muidu spordihuvilised stardivad jooksjaterivi lõpust. Registreerumist ja ajavõttu neile ei toimu.
 12. Autasustatakse mõlema distantsi 3 parimat naist ja 3 parimat meest. Rändkarikad pika distantsi võitjatele. Igale osa- võtjale meene.
 13. Enne põhijooksu starti toimub 300 m jooks eelkoolialastele.
 14. Autasustamine toimub kohe peale viimast finišeerujat.
 15. Protokollid avaldatakse kohe peale võistlust kohapeal.
 16. Peale finišit soe jook ning kuum saun.
 17. Kaotatud ja leitud asjad saab hiljem kätte Ebavere tervisespordikeskusest.
- KERGET JALGA KÕIGILE!**
Info: **Ants:** 529 4245 **Reet:** 508 9652, reet@reinpaul.ee

Okste ja kõduneva materjali vastuvõtmine

Väike-Maarjas

Alates septembrikuust ei ole enam kasutusel senine okste kogumisplats.

Uus plats asub jäätmejaama (Tehno tn 5) kõrval ja on avatud jäätmejaama lahtioleku kellaaegadel:
K-R – 12.30-18.00; L – 08.30-15.30

Simunas

Uus oksteplats asub Rakke mnt ääres.

Avatud: L 10.00-14.00; E-R – ettetellimisel, tel 528 0898 või 5375 0384

Vastu võetakse oksa, lehti, kergelt kõdunevaid jäätmeid ja ehituslikku puitu.

NB! Oksad ja kõdunev materjal eraldi sorteeritult!

Väike-Maarja valla jäätmejaamade operaatori Ene Kesküla ametitelefon on 520 1656.

Väike-Maarja ja Simuna jäätmejaamad on mõlemad aktiivses kasutuses, kuid aastaid puudus inimestel võimalus tuua jäätmejaamadesse majapidamises tekkivaid aia- ja haljastusjätmeid, oksa ja puulehti.

Okste ja puulehtede ning taimsete jätmete kogumiskohad valmisid tänavu projektiga „Väike-Maarja valla jäätmejaamade arendamine“ sihtasutuselt Keskkonnainvesteeringute Keskus saadud toetuse abil. Projekti kogumaksumus oli 38 616 eurot, sellest KIK-i toetus 33 891 eurot ja valla omaosalus 4725 eurot. Ehitaja oli AS Lasila Betoon, omanikujärelevalvet teostas Einar Kaldam.

Projekti käigus puhastati võsast mõlema platsi maa-alad, planeeriti, piirati võrkaia ja paigaldati väravad.

Jäätmejaamades kokku kogutud aia- ja haljastusjätmed lähevad taaskasutusse – oksad hakitakse ja kasutatakse kütteks ning lehed kompostitakse ja huumusmulda kasutatakse Väike-Maarja avalikel haljasaladel.

Noorte sumo EM-il esineti edukalt

Valgevenes Lida linnas toimunud noor-soo SUMO EM-ilt, kus võisteldi neljas vanuseklassis (U12 – lapsed; U14 – noored; U16 – kadetid ja U18 – juuniorid), töid Eesti noored sumotorid koju 40 medalit: 6 kulda, 9 hõbedat ja 25 pronksi.

Oma panuse sellesse andsid ka Väike-Maarja rahvaspordiklubi noor-maadlejad.

Meie noored saavutasid järgmised kohad:

Jonete Visnapuu:

3. koht oma vanuserühmas (kuni 12 aastased)

1. koht vanemas vanuserühmas (kuni 14 aastased)

Merike Järvamägi:

3. koht

3. koht võistkonna koosseisus

Eleri Aleksa:

5. koht ja 6. koht

Väike-Maarja RSK tänab meie tub-lisid talupidajaid Gustav Põldmaad ja



Jonete Visnapuu autasustamispedestaali kõrgeimal astmel. Foto: Erakogu

Raimo Birnbaumi, kes aitasid sponsori-tena kaasa Jonete Visnapuu jõudmisele võistlustele.

Lembit Kalter
maadlustreener

Jonete Visnapuu – nooruke Euroopa meister sumomaadluses!

Jonete, jõudsid Euroopa meistritiitli-ni. See on väga tähtis saavutus. Palju õnne Sulle! Milline tunne Sind valdas kui said aru, et oled Euroopa kõige tublim maadlustüdruk, ja seda just endast natuke vanemate tüdrukute seas?

Väga hea tunne oli. Algul olin rõõmus selle üle, et võistlus nii hästi õnnestus. Eks ma algul kartsin, et sealt medalit saada on ikka väga raske. Kui aga jõudsin finaali välja, hakkasin aru saama, et medal on juba käega katsuda. Pärast viimast võitu olin ikka väga õnnelik. Kui ma koju jõudsin ja siin nii palju õnnitlusi sain, jõudis alles päriselt kohale kui suur saavutus see ikka oli.

Oled paljudel võistlustel käinud. Kuidas EM-võistlus tundus teistega võrreldes? Kas olid ka natuke rohkem närvis kui tavaliselt?

Eks natuke ikka. Sinna võistlusele pääses ju igast riigist ainult kaks võistlejat ühte kaalu ehk siis kaks kõige tugevamat. Kuna minu põhiala on ikka maadlus, siis arvasin, et seal võib kindlasti olla selliseid vastaseid, kes on juba mitu aastat just sumoga tege-lenud ja sellega on neil ka rohkem kogemusi.

Mitu aastat Sa oled maadlusega tegeleenud ja treeninud? Ja kuidas Sul kõik algas – kuidas said maadlusega sina-peale?

Viis aastat olen juba maadelnud. Kuna minu vanem vend Jarko käis maadlemas, siis käisin ka mina tema võistlusi vaatamas. Kui matt oli vaba, proovisin ka ise seal väikse vennaga maadelda. Emale aga rääkisin, et mina tahan ka maadlenna hakata. Tema ütles, et ma võiksin valida mõne tüdrukute ala. Kui ma aga nägin väikeseid tüdrukuid maadlemas, näitasin emale, et ka tüdrukud tegelevad selle alaga. Kui treener Lembit Kalter tegi noorte maadlusgrupi, hakkasine väikse vennaga mõlemad seal käima.

Maadlustreeningud toimuvad Väike-Maarjas. Kui tihti Sa treeningutel käid? Kas käid rõõmuga või vahel tunned ka, et täna ei viitsiks kohe kuidagi trenni minna?

Trennis käin ma kolm korda nädalas. Ma käin ka Väike-Maarjas muusikakoolis. Kaks korda nädalas on mul algul pillitund ja siis trenn. Kuna mulle meeldib trennis käia, siis ei tule ka mõtet, et täna ei viitsi minna.

Mis Sulle maadlemise juures meeldib? Kas treeningud on vahel ka mängulised ja saab niisama mattidel mütata või peab kogu aeg tõsiselt

treenima ja maadlusvõtteid harjutama?

Tore on panna ennast proovile ja vaadata, kas saan vastasest jagu. Mõnele vastasele olen mitu korda alla jäänud ja siis ükskord, kui ma ta ära võidan, on hea tunne, et olen jälle edasi arenenud. Trennis teeme algul soojendust, siis harjutame võtteid, siis maadleme ja kõige lõpus mängime liikumismänge.

Kas Sul on ka mõni eeskuju maadlejate seas, kelle sarnaseks Sa tahaksid saada?

Eestis kõige edukam naismaadleja on praegu Epp Mäe. Tema maadlust on tore vaadata, ta on väga osav ja tugev. Suureks eeskujuks on olnud ka meie klubi endine maadleja Liis Järvamägi, kes on väga töökas ja sihikindel tüdruk.

Kuidas Sulle praegu tundub, kas jätkub tahet ja püsivust maadlusega edaspidigi tegeleda?

Kindlasti jagub. Sellist mõtet küll pole olnud, et ei viitsi enam maadlusega tegeleda.

Kas oled maadluse kaudu saanud endale ka uusi sõpru?

Olen ikka.

Küsimused emale-isale, Riina ja Margo Visnapuule

Teie peres on kõik lapsed n-ö maadluspisikuga nakatunud. Jarko ja Joel Henry on samuti väga häid tulemusi saavutanud. Kuidas maadlus teie perre jõudis või õigemini, kuidas teie pere lapsed maadluseni jõudsid?

Kõik sai alguse sellest, et isa Margo käis Flexas tööl ja neil tuli seal Lembit Kalteriga juttu, et ta teeb Väike-Maarjas maadlustrenni. Margo ütles, et temal on ka kodus 9-aastane poiss ja küsis, et kas ta võiks ka trenni tulla. Lembit ütles, et las ta tuleb proovib. Jarko läks ja proovis, talle hakkas meeldima ja nüüdseks on ta maadlusega tegeleenud juba 10 aastat. Oma eeskujuga nakatas ta ka väiksemat õde-venda maadluspisikuga.

Treeningutele ja võistlustele jõudmine toob lisakohustusi ka emale-isale. Kuidas teil maadluskarussellil püsimine õnnestub?

Praegu käib Simunast lisaks meie lastele veel teisigi lapsi ja me oleme laste trenni viimise mitme peale ära ja-ganud. Võistlustel tahavad lapsed aga moraalselt tuge ja siis lihtsalt tuleb lei-da aega, et nendega võistlustel kaasas käia.

Küsimused teener Lembit Kalterile

Mis tundeid ja mõtteid Jonete ja



Jonete Visnapuu pingsalt võistlusele keskendumas. Foto: Erakogu

ka teiste Sinu treeningrühma noor-maadlejate EM-il osalemine treeneris tekitas?

Eks treenerina oled ikka uhke oma õpilaste saavutuste üle ja oma õpilaste tiitlivõistlustele saatmine on mingi kvaliteedi näitaja antud hetkel. Meie klubi maadlejad on ennegi sumo tiitlivõistlustelt medaleid toonud. Anni Pent ja Károly Seeman on eelnevatel aastatel Euroopa meistrivõistlustel edukalt esinenud. Kuldmedal oli seekord muidugi esmakordne. Kahju, et mõnel meie sportlasel jäid nendele võistlustele majanduslikel põhjustel minemata. Nimelt sportlased pidid ise sõiduks raha leidma ja mõnel see ei õnnestunud.

Kuidas Jonete maadleja-teenkond on seni kulgenud ja milliseid tuleviku-väljavaateid laseb tema praegune seis ja maadlusesse suhtumine eeldada?

Jonete suhtumine maadlusse on olnud tõsine ja eks need medalidki on tänu sellele tulnud.

Mis puutub tulevikuväljavaadetes-se, siis enama saavutamiseks on vaja juba rohkem trenni teha ja teistmoodi treenida.

Praegu on meil vallas poole kohaga treener, kes viib treeninguid läbi oma töö kõrvalt. Raske konkureerida klubidega, kus on tööl 1-2 treenerit. Nii-moodi ei saa kahjuks läbi viia vajalikku kogust treeninguid ja teha seda vajalikul tasemel. Meil on kahtlemata palju andekaid maadlusnoori, aga kas neist võiks tulevikus saada Nabi või Lurich, jääbki kahjuks selgitamata.

Treenerina tahaksin muidugi konkureerida Eesti tugevamate klubidega ja miks ka mitte väljapool vabariiki, aga kahjuks selline tahe nõuab natukene teistmoodi suhtumist. Siiski olen tuleviku suhtes optimistlik, sest saal on noori maadlejaid täis ja nende silmad säravad.

Küsis
Ilve Tobreluts

Maadlusuudiseid

20. septembril osalesid meie noor-maadlejad Võhma lahtistel meistri-võistlustel, Nublust Nabiks III etapil. Saavutasime järgmised kohad:

3. koht – Virgo Raja
3. koht – Joel Henry Visnapuu
3. koht – Kristjan Jaag
3. koht – Andris Pent
5. koht – Markus Selter
5. koht – Karel Nõmmiste
5. koht – Remo Ojaste
5. koht – Romel Seeman
9. koht – Kaarel Moorits
9. koht – Rasmus Kaasik

27. septembril osalesime Lihulas toimunud IV Gustav Vahari mälestus-võistlustel kreeka-romaa maadluses. Võistlus oli hästi organiseeritud ja igati õnnestunud. Saavutasime järgmised kohad:

1. koht – Joel Henry Visnapuu
2. koht – Henri Eenpuu
3. koht – Pärt Kruusamägi
3. koht – Virgo Raja
3. koht – Kristo Prinken
5. koht – Kristjan Jaago
7. koht – Markus Selter
10. koht – Oskar Vainult

1. oktoobril Kesk-Eesti Madistajate I etapp Jõgeval. Võistlesime neljal alal: 5 ringi jooks aja peale, paigalt kau-gushüppe, kangil rippumine aja peale, sumo. Tulemuseks kokkuvõttes kolm esikohta.

1. koht – Aleks Nester
1. koht – Henri Eenpuu
1. koht – Kristjan Jaago

4. oktoobril toimus Vigala lahtine matt kreeka-romaa maadluses, kus saavutasime järgmised kohad:

1. koht – Andris Pent
1. koht – Holger Toots
1. koht – Romel Seemann
1. koht – Jonete Visnapuu
4. koht – Aleks Nester
5. koht – Kristo Prinken
6. koht – Ken-Markus Susi

8. oktoobril toimus Kesk-Eesti Madistajate Väike-Maarja etapp. Alga-jatele mõeldud võistlus läks igati kor-da. Poisid said ennast proovile panna seina najal seismises, krabi kõnnis ja kõhulihaste tegemisel. Lõpuks selgitati vanuserühmiti parimad sumos. Nelja ala kokku võttes saavutasid meie poisid

järgmised kohad:

1. koht – Aleks Nester
1. koht – Henri Eenpuu
1. koht – Kristo Prinken
1. koht – Kristjan Jaago
1. koht – Karel Nõmmiste
1. koht – Klen Susi
2. koht – Pärt Kruusamägi
2. koht – Oskar Vainult
2. koht – Joel Henry Visnapuu
2. koht – Rasmus Kaasik
3. koht – Virgo Raja
3. koht – Markus Selter

11. oktoobril Järvamaa lahtistel noorte meistrivõistlustel vabamaadlu-ses saavutasime järgmised kohad:

1. koht – Jonete Visnapuu
3. koht – Rema Ojaste
5. koht – Kristjan Jaago
6. koht – Aleks Nester
7. koht – Joel Henry Visnapuu
7. koht – Romel Seeman
10. koht – Ken-Markus Susi
13. koht – Rasmus Kaasik

11. oktoobril osalesime Tapa maad-luspäeval klassikalises maadluses. Tugeva koosseisuga võistlusel oli esi-natud Läti, Leedu, Venemaa, Soome ja Eesti paremik. Saavutasime järgnevad kohad:

5. koht – Jevgeni Hamidžanov
6. koht – Argo Metsaru
9. koht – Kuldar Kangur
6. koht – Andris Pent

15. oktoobril Kesk-Eesti Madistaja-te Põltsamaa etapp. Võistlus läks igati korda. Seekordse etapi omapäraks oli see, et üks aladest oli asendatud ran-namaadlusega.

Tulemused:

1. koht – Aleks Nester
1. koht – Virgo Raja
1. koht – Henri Eenpuu
1. koht – Kristo Prinken
1. koht – Joel Henry Visnapu
1. koht – Klen Susi
2. koht – Oskar Vainult
2. koht – Kristjan Jaago
2. koht – Rasmus Kaasik
3. koht – Pärt Kruusamägi
3. koht – Markus Selter

Lembit Kalter
maadlustreener



Joel Henry Visnapuu maadlusmatil ponnistamas.



Noored madistajad Põltsamaa etapil. Foto: 2 x Erakogu

Kütteseadmete hooldus tagab muretu küttehooaja

Kodude tuleohutus on aastatega paranenud ja inimeste teadlikkus tõusnud, vaatamata sellele on elanikke, kes peavad tuleohutusnõuete kontrollimist kiussamiseks ja ei järgi neid. Tuleohutuskontrollibüroo inspektorid kontrollivad igal aastal mitmeid kodusid, kus leitakse katkiseid ahje, korstnaid ning kortermaju, mille küttesüsteemid on halvas seisukorras.

Tulekahju vältimiseks on üks väga lihtne nõuanne – ole tulega ettevaatlik! Selleks tuleb jälgida, et lahtine tuli ei oleks järelevalveta, kütteseadmed oleksid korras ja hooldatud, köetakse õigete materjalidega. On ju teada, et õnnetus ei hüüa tulles, kuid neid juhtub ka hoolikamatega. Kodus tuleks hoida käepärases kohas tulekustuti või tulekustutustekk ning loomulikult peab laes olema suitsuandur ja ahjuküttega elamutes soovitatvalt lisaks vinguaandur. Varakult avastatud tulekahju on võimalik ka endal kustutada.

Inspektori tööeesmärk ei ole inimesi trahvida ja üldjuhul seda esimesel korral ei tehtagi. Tuleohutust käiakse kontrollimas ikka selleks, et inimeste kodud oleksid tuleohutud ning Eestis ei hukkuks inimesi ega saaks kahjustada nende vara. Eelneval kütteperioodil sai hooldamata ja rikkis kütteseadmetest ning tahma süttimisest alguse pea 200 eluhoone tulekahju. Ehk iga viies eluhoone tulekahju sai alguse küttesüsteemist. Tules elu kaotanud inimeste arv on aastatega vähenenud: möödunud aastal hukkus 47 inimest, sel aastal on tules hukkunud 32. Enamasti juhtuvad tuleõnnetused kütteperioodi ajal – siis on inimesed rohkem siseruumides ning kasutavad enam lahtist tuld.

Kortermajades, ridaelamutes ja mitmepereelamutes, kus on ahjukütte, tuleb kutsuda kutsetunnistusega korstnapühkija igal aastal. Korstnapühkija antud akt tuleb hoida alles järgmise akti saamiseni. Eramajades on kohustus kutsetunnistusega korstnapühkija külastus iga viie aasta tagant ja kui seda pole tehtud 1. septembri 2015 seisuga, siis on see karistatav. Muidugi ei tohiks olla see kutsumise põhjuseks ja inspektorid soovivad igal aastal ka eramajade küttesüsteemid üle vaadata oma ala professionaalil.

Miks peab olema kutsetunnistusega korstnapühkija või pottsepp? Põhjus on lihtne, kutsetunnistusega spetsialist on professionaal, kes tunneb oma tööd ja on usaldusväärne. Kui sa ei ole nõ „paberitega“ korstnapühkija tööga rahul, siis saab tema kohta esitada kutsekojale kaebuse. Seega kutsetunnistusega korstnapühkija juba reeglina lohalkalt oma tööd ei tee. Oluline on märkida, et ka korstnapühkijal on kohustus teavitada Päästeametit, kui ta avastab küttesüsteemi puhastamisel tuleohutusnõude rikkumise või küttesüsteem on tuleohtlik. Seejärel tuleb inspektor vaatab üle ja kui kütteseadme kasutamine on ohtlik, siis peatatakse ettekirjutusega küttesüsteemi kasutamine kuni vead on parandatud.

Põhilisteks muredeks on kodudes siiski isepaigaldatud ja parandatud ahjud, pliidad, kaminad jms. Ise võib parandada vaid eramajas järgides küttesüsteemi ehitamise nõudeid. Kor-

terelamutes, ridaelamutes ja mitmepereelamutes (nt paarismajas) tuleb küttesüsteemi, ahju või pliidi paigaldamine tellida kutsetunnistusega pottsepal. See võib küll esmapilgul kallis tunduda, kuid on mitmeid näiteid selle kohta, kus esialgu võetakse odavam töömees nõ paberiteta mees, kuid hiljem tuleb ahi ümber ehitada! Markantseid näiteid on teisigi, kus korterelamuses on paigaldatud bullerjan, mille korsten on paigaldatud ventilatsiooniõõri või seina sisse tehtud suurde auku. Suitsulõõr peab olema ehitatud kuumust kannatavast materjalist, ventilatsiooniõõrid on aga ehitatud vaid õhu liikumiseks, seal sees on tolm, mis võib süttida. Lisaks on ventilatsiooniõõrid sageli teiste korteritega ühenduses ning suits ja vingugaas võivad levida naaberkorteritesse. Nimetatud juhtudel panevad inimesed ohtu nii oma pere kui ka naabrid ja selle vältimiseks tulebki kutsetunnistusega korstnapühkijal küttsüsteemid vähemalt kord aastas üle vaadata!

Tuleohutuskontrollibüroo inspektorid soovivad kutsuda korstnapühkija, kes kontrollib üle kogu küttesüsteemi ja annab hinnangu ning vajadusel juhised küttekolde korda tegemiseks. Mõnel juhul on korstnapühkijal olemas ka pottsepa kutsetunnistus ja sama isik saab ühtlasi ahjud-pliidad korda teha. Korstnapühkija või pottsepa kutsetunnistust saab kontrollida www.kutsekoja.ee või päästeala infotelefonil 1524.

Lisame veel mõned olulised juhised, mida inspektorid tihti inimestele andma peavad!

1. Puude kuivatamise koht ei ole ahju, pliidi ega kamina juures või vastas
2. Küttekolde ukse ees peab olema mittepõlevast materjalist plaat, et vältida põranda süttimist ahjust lendlevatest sätemetest või kuumast tuhast
3. Tuleb olla hoolas pliidi läheduses olevate kergesti süttivate materjalidega, näiteks ära pane pliidile pjalappe ega käte rätte, ära kuivata pliidi kohal pesu.
4. Süütevedelikuga tohib tuld teha vaid grillis, sest tema süttimine toimub plahvatuslikult ja see võib süüdata seljas olevaid riideid või tekitada kergemaid põletushaavu nahale. Plahvatus tagajärjel võib ka küttekolde katki minna.
5. Kui ostad pliidi, ahju või kamina, siis hoia kindlasti kasutusjuhend alles. Sealt on näha kontrollimisel, kas see on õigesti paigaldatud.
6. Kui pliidiraua vahelt tuli paistab, siis tuleb uus paigaldada!

Lili Lillepea
Ida päästetekuse kommunikatsioonijuht



Väike-Maarja Gümnaasiumi korvpallivõistkond tuli teist aastat järjest Eesti meistriks

29.-30. septembril toimusid Vinnis Eesti Koolispordi Liidu korvpalli-meistri võistlused 6.-9. klasside noormeestele.

Teist aastat järjest võitis turniiri Väike-Maarja Gümnaasiumi võistkond.

Teise koha võitis Kunda Ühisgümnaasium ja kolmandaks tuli Saaremaa Ühisgümnaasium

Väike-Maarja Gümnaasiumi võistkond oli seekord väljas 6 mängijaga: Henri Matikainen, Remo Murumaa, Kerdo Kivivare, Ander Talu, Sten Saare-

mäel ja Marti Alt. Treener Vaido Rego.

Sellel hooajal üritab Virumaa PK meeskond osaleda Eesti meistrivõistlustel meeste 2. liigas. Võistkond koosneb Virumaa PK U18 ja U16 vanuseklassi noormeestest, kellele on tulnud tuge, kogemusi ja jõudu juurde andma Rivo Täheste ja Mait Jalast Väike-Maarjast, Kristjan Hiire Simunast, Eiko Laine ja Holden Sepp Tamsalust. Meeskond pidas ka esimesed kont-

rollmängud, kui osaleti Jürgen Ringmetsa mälestusturniiril Kadriinas.

Võistkonnas mängisid: Rivo Täheste, Mait Jalast, Henri Matikainen, Ander Talu, Sten Saaremäel (kõik V-Maarjast), Kristjan Hiire (Simunast), Sten Kuber, Fred Liivak, Martin Metsis (kõik Rakverest), Randel Rainer Lille (Haljalast) ning Eiko Laine ja Holden Sepp (mõl. Tamsalust).

Vaido Rego
korvpallitreener

Spordihuvilised, andke endist märku!

Uue hooaja hakul on rahvaspordiklubi taas koostamas valla spordivõistluste kalendrit. Seni on valla meistrivõistlusi peetud kümnekonnal alal, aga osavõtt on tihtipeale jäänud kasinaks. Kõige tagasihoidlikumad on olnud lauamängud: male-kabe. Kindlasti on huvilisi, kes vahest tagasihoidlikkusest või ka info vähesusest on seni ülevallalistest võistlustest kõrvale jäänud.

Valla rahvaspordiklubil on soov huvilisi koondada ja kohalikele võistlustele rohkem osalejaid kutsuda. Rahvaspordiklubi ongi seetõttu jaganud oma tegevuse huvialade kaupa seksioonideks ja pöördub kõigi spordihuviliste poole: andke seksioonide juhtidele

endast märku.

Nii levib ka info võistluste kohta paremini ja saame huviliste ringi laiendada. Seksioonide juhid tegutsevad ühtlasi ka ülevallaliste võistluste korraldajate ja peakohtunikena.

Seksioonide juhid ja kontaktid:
Male, kabe, mälumäng
Ivar Lass, tel 5396 1167

Koroona, piljard
Maili Tannbaum, tel 5194 8737

Sulgpall, lauatenis
Väino Stoltzen, tel 5698 2661

Tennis

Andri Part, tel 526 3010

Võrkpall

Tarmo Rebane, tel 506 2039

Laskmine

Jaanus Raidlo, tel 527 3846

Jalgpall

Reijo Matikainen, tel 5665 3179

Korvpall

Jane Kool, tel 518 4071, võistlust aitab korraldada Mikko Virkkala.

2014/2015 hooaja kalender

08.11.2014 – 2.etapp bagidele (Eesti karikavõistlused)
15.11.2014 – 2.etapp SC mudelitele (klubivõistlused)
22.11.2014 – Treeningpäev
13.12.2014 – 3.etapp bagidele (Eesti karikavõistlused)
27.12.2014 – Treeningpäev
10.01.2015 – 4.etapp bagidele (Eesti karikavõistlused)
17.01.2015 – 3.etapp SC mudelitele (klubivõistlused)
24.01.2015 – Treeningpäev
07.02.2015 – 5.etapp bagidele (Eesti karikavõistlused)
14.02.2015 – 4.etapp SC mudelitele (klubivõistlused)
21.02.2015 – Treeningpäev
07.03.2015 – 6.etapp bagidele (Eesti karikavõistlused)
21.03.2015 – Treeningpäev
11.04.2015 – 7.etapp bagidele (Eesti karikavõistlused)

Info: **Bruno Vaher**, tel 501 1508, www.vm.edicy.co



Rakveres, Tallinna tänav 21 avas ukseid Lääne-Virumaa Rajaleidja keskus.

Koos kooliaastaga alustas Lääne-Virumaal tööd hariduse tugiteenuste keskus. Teenused on sihtgrupele tasuta. Pakume eripedagoogilist, logopeedilist, sotsiaalpedagoogilist, psühholoogilist ja karjäärinõustamist lastele ja noortele kuni 26. eluaastani. Oodatud on lapsevanemad, kohaliku omavalitsuse ametnikud, õpetajad, lasteaedade ja koolide tugispetsialistid. Alates septembrist korraldab Rajaleidja keskus maakondliku nõustamiskomisjoni tööd.

Keskus asub aadressil Tallinna 21, Rakvere.

Lisainfo: www.rajaleidja.ee/laane-virumaa

Kontakt: laanevirumaa@rajaleidja.ee,

mob: 5886 0707

Avatud esmaspäevast reedeni kell 09.00 -17.00



Ebavere tervisespordikeskus pakub liikumisharrastajatele laenutuseks:

- rullsuuski
- rulluiske
- jalgrattaid
- kõnnikeppe

Tervisespordikeskus on avatud:

T-R kell 15.00-20.00

L kell 12.00-17.00

P kell 12.00-17.00

Saunapäev: reedeti kell 16.00-21.00, kokkuleppel on sauna võimalik tellida ka teisteks aegadeks.

Tervisespordikeskus võimalik üürida **konverentsisaali** nii konverentsi kui ka muude sündmuste pidamiseks. Saal mahutab kuni 50 inimest.

Olete oodatud!

Info:
www.ebaverekeskus.ee
ja tel 5656 1865

Simunasse ja Kiltsi kooli juurde paigaldati videovalve

Oktoobrikuu alguses paigaldati Simuna alevikku ja Kiltsi kooli juurde valvekaamerad.

Kaamerate paigaldamisega tehti vallas algust augustikuus, kui Väike-Maarja alevikku pandi üles 6 turvakaamerat.

Kaamerad on jälgitavad ka politsei poolt. Loodetavasti on need distsipliineriva mõjuga ja aitavad pahategusid ära hoida.

Väike-Maarjasse paigaldas valvetsüsteemi OÜ Securer, Simunasse ja Kiltsi kooli juurde AS Kernel.

Soetati ka kaameraid juhtiv ja jälgimist hõlbustav tahvelarvuti, mis on politseile kasutada antud.

Videovalve paigaldamine oli valla selle aasta üks olulisemaid investeeringuid. Projekti kogumaksumus oli 17 500 eurot.

Plaanid ehitama hakata? Tuleohutusnõuetega arvestasid?

Varasügis on ehitamiseks ja renoveerimiseks hea aeg, kuid enne kui ehitama hakkad, mõtle hoolikalt läbi oma kavatsused, kooskõlasta need kohaliku omavalitsusega ja saa vajalikud load. Siis võib kindel olla, et ehitamine ja hilisem hoone kasutamine sujub probleemideta!

Pärast ideede ja plaanide selgimist on kõige mõistlikum seada samud kohaliku omavalitsusse, kus seatakse soovitud ehitisele konkreetsed tingimused (näiteks vajalike kooskõlastuste nõue, detailplaneeringu tingimused aga ka arhitektuurilised tingimused).

Järgmiseks sammuks oleks projekti koostamine ja seejärel ehitamiseks vajaliku loa saamine. Ehitusloa andmise otsustab kohalik omavalitsus, kes kaasaab menetlusse vajalikud ametiasutused. Üheks selliseks on Päästeameti insenertehniline büroo, mille inspektorid kontrollivad projektis ja hiljem ka ehitises tuleohutusnõuete vastavust. Siinkohal tuleb rõhutada, et riiklikku järelevalvet tegev inspektor ei koosta projekti tuleohutusosa, vaid kontrollib, kas projektis pakutud lahendused vastavad tuleohutusnõuetele. Kui projektis on puudusi, siis Päästeamet ei anna sellele heakskiitu ja saadab taotlejale kirjaliku põhjendustega vastuse.

Ekslikult arvatakse, et projekti koostavad mitmed institutsioonid, sealhulgas Päästeamet, kes siis peaks kirjutama projekti kõik vajalikud tingimused vastavalt õigusaktidele. Selleks on projekteerijad, kes peavad tundma kõiki ehitamist puudutavaid õigusakte ja arvestama projekteerimisel kõikide kehtivate sätetega. Kui projekteerijad ei ole kõigi tuleohutusnõuete kursis, on neil alati võimalik kaasata tuleohutusspetsialiste erasektorist. Mõistagi on ka olukordi, kus projekteerijad ja päästeametnikud istuvad ühe laua taha ja otsivad koos parimaid lahendusi, näiteks keerukad muinsuskaitse all olevad ehitised või tööstushooned, mille tehnoloogiat varem Eestis kasutatud ei ole.

Eramutele kehtivaid nõudeid on vähem kui näiteks tööstushoonetele või majutushoonetele. Kuid kõik nõuded, mis on kehtestatud, kuuluvad täimisele ja nende eesmärk on tulekahjude vähendamine ja riskide leevendamine. Näiteks kütteseadmete ehitamisel on nõue, et see peab paiknema seinas, lae ning põlevmaterjalide ja -ainete suhtes kaugusel, mis välistab materjalide süttimise soojuskiirguse või kuumade õhu liikumise tõttu. Suutsu juhtimiseks ei tohi kasutada ventilatsioonilõõri. Seevastu majutushoonetele on äärmiselt oluline hästi planeeritud evakuaatsiooni- ja tuleohutussektioonide olemasolu.

masolu.

Kui rääkida enam levinud eksimustest või probleemkohtadest, siis eramute puhul võiks see olla tuleohutusküja. See on vahemaa kahe hoone vahel, mis peab olema vähemalt 8 meetrit ja selline vahe peab olema kõikidel ehitatavatel hoonetel, kaasa arvatud naabri omadega. Siin peitubki mure koht, kuna kinnistud on tihti väikesed ja iga naaber on planeerinud oma hoovi vaid oma huve arvestades, siis n-ö viimane võib kõrvalhoonest seetõttu „suu pühkida“ või tuleb tal täiendavalt rajada näiteks tuleohutusküür.

Suurte objektide nagu kaubanduskeskuste, hotellide või tööstushoonete põhimureks on kallid lahendused tuleohutussektioonidele ja evakuaatsiooni- ja vahel proovitakse nende pealt kokku hoida. „Poolikud lahendused lähevad lõpuks ikkagi omanikule kallimaks, kui kohe veidi rohkem raha välja käia. Siis saab kindel olla hoone ohutuses ja õnnetuse korral on kahjud märksa väiksemad,“ selgitab Päästeameti Ida päästkeskuse juhi asetäitja tuleohutuse alal Marti Siim. Lisaks on oluline, et ehitus- ja paigaldustööd teeks vastava ettevalmistusega inimesed. Ei ole mõistlik maksta näiteks saunakerise eest sadu eurosid ja siis see pottsepa kutsetunnistusega isikul paigaldada lasta.

Virumaal on toimunud mitmeid õnnetusi, kus on võrdluseks tuua tuleohutusnõuetele vastava ja mitte vastava hoone tulekahjuste ja vahe on märgatav. Lisaks on ju ka kindlustusel kindlad tingimused hüvitiste väljamaksmiseks ja need eeldavad tuleohutusnõuete täitmist!

Mis puudutab üldkasutatavate hooned kohti, siis viimastel aastatel on Virumaal olukord märkimisväärselt paranenud. On küll koole või lasteaiad, millel on puudusi, kuid kohalikud omavalitsused on nende kõrvaldamise oma prioriteediks seadnud. Samuti on lood kaubanduskeskustega, ka neis on olukord paranenud ja evakuaatsioon on neile kõige olulisemaks märksõnaks.

Ohutult ja teadlikult ehitatud hooned on vastupidavamad ja turvalisemad. Päästeameti eesmärk on luua igatüüpe kaasabil selline elukeskkond, kus õnnetusi juhtuks vähem ja juhtunud õnnetuste tagajärjed oleksid väiksemad. Üks viis on muuta ohutumaks meid ümbritsevat hooned ja teiseks tõsta inimeste teadlikust valitsemisest ohutusest ja kuidas neid ära hoida.

Lili Lillepea
Päästeamet
Ida päästkeskuse
kommunikatsioonijuht



Ohte peitvad keldrid

Ei ole tavaline, et päästjatel tuleb minna suitsu täis keldrisse, et leida tulekolle ja see võimalikult kiiresti kustutada. Kujutage endale ette – suitsune ruum, seljas 10 kilone hingamisaparaat, suur kuumus ja teadmatus, teadmatus sellest, mis kõik teel ees on. Mõnes keldris on ka päeavalguses raske liikuda, rääkimata siis pilkasest pimedusest ja võõrast keskkonnast.

Tulekahju korral mõjutab keldris oleva põlevmaterjali maht põlemistemperatuuri, mida rohkem põlevmaterjali, seda kuumem. Põlemistemperatuur omakorda mõjutab paneelide vastupidavust. Lisaks võib põlemissuits olla väga mürgine, kuna keldrisse koguneb ajajooksul erisuguseid asju. Keldritesse viiakse ehitusmaterjale (sh värvid, lakid), vanu majapidamismasinaid (nt

külmik), vanad gaasimahutid, isegi lõhkematerjali. Selliste materjalide süttimine või plahvatamine on majaelanikele äärmiselt ohtlik.

Päästjad pöörduvad inimeste poole palvega, et saabunud kevadel koristaksid majaelanikud ühiselt keldrid ja trepikojad. Sellel on mitu olulist väärtust – puhtam keskkond, väiksem võimalus tulekahju tekkeks ja kasvõi taaskasutus. Prahi koht on prügimäel ja väärtuslik ei tohi tolmuses keldris passida!

Lili Lillepea
Ida päästkeskuse
kommunikatsioonijuht
e-post: lili.lillepea@rescue.ee
Päringud: press.ida@rescue.ee, tel 5330 8795



Euroopa Liidus ringi reisides ära unusta kaasa võtta Euroopa ravikindlustuskaarti!

Tasub mees pidada, et võimaliku tervisehädaga puhuks on kõige olulisem abimees Euroopa ravikindlustuskaart. Sellega saavad Eesti Haigekassas kindlustatud inimesed ajutiselt teises liikmesriigis viibimise ajal vajaminevat arstiabi võrdsetel tingimustel selles riigis elavate kindlustatud inimestega. Selleks peab arstiabi vajadus olema tekkinud teises riigis viibimise ajal ning tervishoiuteenuse vajadus peab olema meditsiiniliselt põhjendatud.

Lisaks on vaja erakindlustust

Euroopa ravikindlustuskaart annab õiguse vajaminevale arstiabile Euroopa Liidu territooriumil ja Euroopa Majanduspiirkonnas ning Šveitsis viibimise ajal. Vajaminev arstiabi ei ole tasuta – maksta tuleb patsiendi omavastutustasud (visiiditasu, voodipäevatasu jne) asukohamaa hindades.

Omavastutustasusid patsiendile ei korvata. Samuti ei kata kaart riikidevahelise transpordi kulusid. Seetõttu soovib haigekassa alati teha lisaks

ka erakindlustuse. Eelnevat arvestades peaks haigla väljastama arve vaid omavastutustasude peale, mille omakorda saab esitada erakindlustusele.

Haigekassa hüvitab vaid riikliku süsteemiga liitunud raviasutustes tehtud kulutused, eraarstiabi mitte. Üldjuhul tasub eraraviasutustes tekkinud kulutuste, omavastutustasude ja riikidevahelise transpordi eest reisikindlustust.

Mis on vajaminev arstiabi?

Selle, kas tegemist on vajamineva arstiabiga või mitte, määrab patsienti raviv arst, kuid üldreeglina tähendab vajaminev arstiabi isikul teises liikmesriigis viibimise ajal ootamatult tekkinud terviserikke ravimist. See terviserike võib olla näiteks kõrge palavik, kõhuvalu, infarkt, õnnetuse tagajärjel tekkinud vigastus jne. Loetelu, mis täpselt vajamineva arstiabi alla kuulub, ei ole.

Jäta meelde!

• Euroopa ravikindlustuskaarti on lihtne tellida interneti teel portaalist www.eesti.ee. Kaardi saab tellida oma

kodulese aadressile ja see on tasuta.

• Euroopa ravikindlustuskaarti ei tohi kasutada, kui ravikindlustus on lõppenud. Kui ravikindlustus ei kehti ja kaarti siiski kasutatakse, on haigekassal tulenevalt ravikindlustuse seadusest ja võlaõigusseadusest õigus nõuda tekitatud kahju sisse.

• Tulenevalt Euroopa Liidu seadusandlusest väljastab iga riik Euroopa ravikindlustuskaardi oma riigikeeles. Seega on ka info Eestis välja antavatel ravikindlustuskaartidel eesti keeles.

• Euroopa ravikindlustuskaart kehtib 3 aastat ja seda saab kasutada vaid koos isikut tõendava pildiga dokumendiga.

• Kui reisite väljapoole Euroopa Liitu, on soovitatav teha reisikindlustus.

Välisriigist helistades on haigekassa infonumber +372 669 6630.

Infot vajamineva ja plaanilise arstiabi kohta ning taotlusvormid leiab haigekassa kodulehelt www.haigekassa.ee

Ääremaa üheskoos turvaliseks!

28. novembril, reedel, kell 12-15 toimub Puhta vee teemapargi õppehoones, Metsamõislas Järsi külas Tamsalu vallas Lääne-Virumaal piirkonna kriisilukorra tegevusplaani koostamise arutelu-koosolek.

Sündmusel osalemiseks on vajalik registreeruda e-posti aadressil: info@mitsamoisa.ee. Osalemine on tasuta, kuid kohtade arv on piiratud. Registreerimine lõpeb 20. novembril või kohtade täitumisel.

Sündmus on alguseks piirkonna kriisilukorra tegevusplaani koostamisele, mida viiakse läbi projekti „Ääremaa üheskoos turvaliseks!“ raames.

Piirkonna sihtgrupiks on Järva-maa, Lääne-Virumaa ning Järva-Jaani, Tamsalu ja Väike-Maarja valdade elanikud ja organisatsioonid ning kõik teised huvilised nagu kodanikuaktivistid, vabauhendused, ettevõtjad ja avaliku sektori organisat-

sioonid.

Sündmus toimub ühisnädala raames, mis tutvustab kodanikualgatust ja kodanikuühiskonda ning toimub käesoleval aastal teist korda ja leiab aset novembrikuu viimasel nädalal, 24.-30. novembril, kodanikupäeva lähistel.

Kriisilukorra tegevusplaani koostamist ja seda toetavate ettevalmistavate tegevuste elluviimist rahastab Siseministeerium ja Kodanikuühiskonna Sihtkapital.

MTÜ Ökokrati järgmise 5 aasta üheks peaeesmärgiks ja tegevussuunaks on võimestunud kodanikuühiskond, mille üheks alaeesmärgiks on suurenenud turvalisus ja meetmeks kogukonna teadlikkuse tõstmine turvalisusega seotud teemadel.

Projekti raames on piirkonna elanikud asunud koos enda välja toodud probleem- ja murekohti lahendama. Projekt käivitati käesoleva aasta juulis

pääste ja turvalisuse teoreetiliste loengute ja praktiliste õppuste läbiviimisega. Projekti eesmärgiks on kasvatada piirkonna elanike suutlikkust ennetada turvalisusega seotud probleeme, nende ilmlemisel nendega toime tulla ja/või kaugemalt abi oodates olukorra halvenemist vältida. Projekti lähtekohaks on asjaolu, et kui inimesed tunnevad, et neil on piisavalt teadmisi ja oskusi olukorras iseseisvalt toime tulla, paraneb nende enesekindlus ja suutlikkus ning väheneb abituse seisund. Projekti tulemusena inimesed võimestuvad ning on valmis oma kogukonnas/piirkonnas ise hakkama saama.

Priit Adler

MTÜ Ökokrati/NGO Ökokrati

priit@okokratt.ee

+372 5132149



PAIKi 5. ettevõtlusmessil anti üle auhinnad: põllumeeste ühistule Kevili panuse eest Pandivere ettevõtluse ja ühistegevuse arendamiseks; Mertigrupp OÜ-le ajaloolise hoone taastamise ja panuse eest Pandivere ettevõtlusesse; Artiston Partnerid OÜ-le heakorrastatud tootmiskompleksi rajamise ja panuse eest Pandivere ettevõtluse arendamiseks. Foto: Aavo Leemets

Uuring: looduslikud pühapaigad tugevdavad Eesti ühiskonda

Värske uuringu kohaselt peab valdav enamik Eesti elanikke hiite ja teiste looduslike pühapaikade kaitsmist tähtsaks ning ootab, et riik tagaks nende säilimise.

Tallinnas esitleti Hiite Maja sihtasutuse tellitud avaliku arvamuse uuringut “Eesti elanike hoiakud hiite ja looduslike pühapaikade suhtes”. Uuringu aruandest selgub, et 84% vastanuist peab Hiite ja teiste looduslike pühapaikade kaitsmist tähtsaks või väga tähtsaks. Sellist suhtumist jagavad sarnaselt erinevad vanuserühmad nii eesti- kui vene emakeelega elanikkonna seas. Uuringu kohaselt on pühapaigad nähtus, mis liidab erinevaid ühiskonnarühmi ning konsolideerib seeläbi tervikuna Eesti ühiskonda.

Riigikogu looduslike pühapaikade toetusrühma esimees Annely Akkermann ütles esitlusel: “Täna avalikustatud uuring annab riigile olulise sõnumi. Looduslikud pühapaigad tuleb arhiividest välja tuua – kaardistada ja tähistada ning anda kohalikele kogukondadele ja samuti linnades elavatele inimestele võimalus neid külastada ja hoida.”

Valdav enamik uuringule vastanuist (86%) soovib, et riik tagaks pühapaikade säilimise ning 74% leiab, et riik ja omaavalitsused peaksid pühapaikade hoidmisse panustama samavõrra kui kirikute säilimisse.

Peamised probleemid, mis kerkivad pühapaikade kaitsmisel esile on järgmised: avalikkus ei tea, kus nad asuvad – 56%, riik ei eralda nende uurimiseks ja kaitsmiseks piisavalt raha – 45%, pühapaigad jäävad majandustegevusele jalgu – 44%, ametnikud ja poliitikud ei väärtusta neid piisavalt – 38%.

Pühapaikade tähtsustamine pole pelgalt hoiak, enamus inimesi soovib looduslikke pühapaiku ka külastada ning osaleda nende kaitsmises. Vähe-malt kord aastas külastab mõnd looduslikku pühapaika 31% ning vähemalt kord mõne aasta jooksul 70% vastanuist. Kui pühapaiku puudutav teave oleks paremini kättesaadav, siis külastaks pühapaiku sagedamini kindlasti 16% ja arvatavasti 54% vastanuist, ehk

70% Eesti elanikest. Tähelepanuväärne on seegi, et pea igal viiendal vastajal (19%) on mõni looduslik pühapaik eriliselt tähtis.

Üle poole vastanuist (61%) on valmis isiklikult kaasa lööma hiite ja teiste looduslike pühapaikade parema kaitsmise ettevõtmistes. Selline valmisolek ilmneb ka seoses eelolevate valimistega. Kolmandik valijaist (33%) eelistab 2015. a Riigikogu valimistel kindlasti või arvatavasti kandidaati või erakonda, kes lubab tagada hiite ja teiste looduslike pühapaikade säilimise. Nii võivad kandidaadi hiiesõbralikud seisukohad saada valiku tegemisel määravaks kuni 300 000 valijal.

Ühiskonnas valitsevad hiiesõbralikud hoiakud ei tunne maailmavaatelisi piire. Nii peab hiite ja teiste looduslike pühapaikade kaitsmist tähtsaks või väga tähtsaks 90% inimestest, kelle jaoks on luterlus kõige südamelähedasem, 87% katoliikluse eelistajaid, 84% õigeusu eelistajaid ning 79% vastanuist, kelle jaoks ükski religioon pole südamelähedane.

Kõige südamelähedasemaks religiooniks pidas vastanutest õigeusku 32%, maa- ja taarasku 22%, luterlust 20%, ning katoliiklust 7%. Religiooni suhtes ükskõikseid oli 24%.

Ootuspäraselt olid eestlaste usu-lised eelistused mõnevõrra teistsugused: luterlus 37%, usuleigeid 30%, maausk ja taarask 30%, katoliiklus 8 ja õigeusk 8%.

Uuringu valmistas sisuliselt ette Tartu Ülikooli looduslike pühapaikade keskus. Uuringu tellis Hiite Maja sihtasutus ning selle teostas Faktum ja Ariko. Uuringus küsitleti tuhandet Eesti elaniku vastavalt elanikkonna sotsiaaldemograafilistele proportsioonidele vanuse, soo, peamise suhtluskeele ja elukoha lõikes vanusevahemikus 15-74 aastat. Varasemad sarnased uuringud pühapaikade teemadel on toimunud 2011. ja 2012. aastal.

Ahto Kaasik

TÜ looduslike pühapaikade keskus

Tel 5668 6892

ahto.kaasik@ut.ee

Päästeamet kutsub osalema videokonkursil „Tuleohutus puust ja punaseks!“

Päästeamet korraldab videokonkursi „Tuleohutus puust ja punaseks!“. Osalemiseks tuleb valmistada lühivideo, mis näitlikustab, kuidas tagada kodust tuleohutust ning motiveerib inimesi selle eest hoolt kandma. Videoklippide esitamise viimane tähtaeg on 3. november.

Konkursi töid saab esitada aadressil <http://bit.ly/1rg4Gzd> kuni 3. novembrini (kaasa arvatud). **Osalema on oodatud kõik huvilised alates 14. eluaastast.**

Videokonkursi eesmärk on suunata inimesi loominguliste lahenduste kaudu tuleohutuse teemal kaasa mõtlema. See-kordne loomingukonkurss keskendub taas just kodusele tuleohutusele selleks, et inimesed pööraksid rohkem tähelepanu end ümbritsevale keskkonnale ja selle ohutuks muutmisele.

Parimate videote autoreid premeeritakse peegelkaamera, tahvelarvuti ja nutitelefoniga.

Lisaks peaaühindadele panevad eripreemiad välja Politsei- ja Piirivalveamet, Haridus- ja Teadusministeerium, Ahhaa, Tallinna Loomaaed, Jalo, Teltorn, Energia avastuskeskus, Photopoint ja Viimsi kino. Väärt auhinnaga tunnustatakse ka publiku lemmikut. Kõige tabavamaid videoklippe kasutatakse edaspidi tuleohutusosalases ennetustöös Facebookis, veebilehekülgedel või väliüritustel.

Võistlustööd on oodatud neljas erinevas kategoorias. Täpsemat infot leiab siit: <http://www.paasteamet.ee/et/kodanikule/loomingukonkurss.html> või päästeameti Facebooki lehel.

Videot luues tasub mees pidada, et kuigi tuleohutus on tõsine teema, siis klippides on oodatud ka vaimukad lähenemised.



Hiite kuvavõistlus kutsub pildistama looduslikke pühapaiku

Oktoobri lõpuni kestvale hiite kuvavõistlusele on oodatud fotod hiitest ja teistest ajaloolistest looduslikest pühapaikadest. Võistluse eesmärk on väärtustada ja tutvustada haruldaste looduslike pühapaikade kultuuri- ja looduspärandit, jäädvustada nende hetkeseisund ning suunata inimesi pühapaikasad külastama ja hoidma.

Tänavu kaheksandat korda toimuvale võistlusele võib saata nii Maavallas kui ka laias ilmas tehtud ülesvõtted. Looduslikke (mitte ehitatud-rajatud) pühapaiku leidub paljudel põlistel rahvastel ning need kuuluvad inimkonna ühispärandisse. Võistlusele on eriti oodatud hõimurahvaste pühapaikades tehtud ülesvõtted.

Osa võtma on oodatud igas eas hiiesõbrad. Lisaks üldisele ja noorte rahalisele peaaühinnale jagatakse välja terve rida eriauhindu teemarühmades: püha puu, kivi, veekogu, annid, hiie valu, pärimus, Vana-Võromaa, Virumaa, saared, looduskaitse, muinsuskaitse ning maailma pühapaigad.

Võistlus kestab kuni 31.10.2014 ning võitjaid autasustatakse 29.11. Tartus toimuvai Hiie väe tunnustamise sündmusel.

Hiite kuvavõistluse korraldavad Maavalla koda, Hiite Maja SA ja Tartu Ülikooli looduslike pühapaikade keskus.

Ajalooline looduslik pühapaik on hiis, kivi, puu, veekogu, koobas, pank jms, mida on peetud pühaks ja/või kasutatud põliste tavade järgimiseks teadaolevalt juba enne 20. sajandit. Eran-diks on uuemad ristipuud, millega on seotud ajaloolised matusetavad.

Rahvusvahelise looduskaitseliidu (IUCN) hinnangul on pühapaigad inimkonna vanimad looduskaitsealad.

Ka Eesti maastikulisest mitmekesisusest ja elurikkusest oluline osa on jõudnud meieni hiites.

Pühapaikasad leidub kõikides maakondades ja kihelkondades ning paljudes külades. Pühapaikadega seotud teadmised, tavad, uskumused, kohanimed ja pärimused hoiavad ka olulist osa meie vaimsest kultuuripärandist ja kodutundest.

Vähe-se uurituse ning kaitstuse tõttu on hiied äärmiselt ohustatud. Teadmatu inimtegevuse ja unustamise tõttu on lähemal ajal hävimas 2000-3000 pühapaika.

Pühapaikasad jäädvustades ning

nendega seotud pärimusi tundma õppides ning edasi jutustades aitame hiitel edasi kesta.

Aadressil www.maavald.ee/kuvad/ saab tutvuda võistluse eeskirja ning käesoleva ja eelnevate aastate võistlustöödega, otsida lisateavet ning laadida üles oma võistlustööd.

Ahto Kaasik

Tartu Ülikooli looduslike pühapaikade keskus

Käimasoleva Maavalla hiite kuvavõistluse peaaühinda suurendati enam kui kaks korda ning nüüd ootab võitjat senise 400 euro asemel 1000 eurot. Auhindade hulka lisandus ka hõimurahvaste pühapaiga eriauhind suurusega 300 eurot.

Kuvavõistlust toetavad: Eesti Kultuurkapital, Kehrwieder, Loodusesõber, Eesti Loodus, Uma Leht, Looduse aasta foto, Muinsuskaitseamet, Keskkonnaamet, Eesti Rahvaluule Arhiiv, Eesti Rahva Muuseum, Võro Instituut, Eestimaa Looduse Fond, Kalevipoja Koda, Metsatõll, Krautmani tervisekool ja Ti-huse hobuturismitalu.

Puu- ja köögiviljakasvatavad saavad taotleda erakorralist abi

Eesti puu- ja köögiviljakasvatavad saavad kasutada Euroopa Liidu erakorralist abi Venemaa poolt EL toiduainete sisseveo keelustamisest tingitud kahjude osaliseks hüvitamiseks.

„Erakorralise meetmena Venemaa sanktsioonide mõjude leevendamiseks toetatakse puu- ja köögivilja turult tagasivõtmist, toorelt koristamist ja koristamata jätmist,“ ütles Põllumajandusministeeriumi taimekasvatussaaduste büroo juhataja Erkki Miller.

Abi saab taotleda järgmiste puu- ja köögiviljade puhul:

porgand, peakapsas, lill- ja spargelkapsa, seened (perekonnast Agaricus), tomat, kurk (sh kornišonid), vaarikas, must sõstar, punane sõstar, valge sõstar, karusmari, jõhvikad, mustikad, pohlad, ploomid, õunad ja pirnid.

Tekkinud kahjude hüvitamist soovivad puu- ja köögiviljakasvatavad peavad sellest eelnevalt teavitama Põllumajandusameti aiandustoodete osakonda, kes viib läbi vajalikud kohapealsed kontrollid. Pärast seda tuleb

toetuse taotlus esitada Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ametile (PRIA).

Erakorraline abimeede puu- ja köögivilja kasvatajatele on avatud kuni 30. novembrini 2014 või toetuse eelarve ammendumiseni. Kogu Euroopa Liidu peale on ette nähtud abina 125 miljonit eurot. **Toetus makstakse välja hiljemalt 30. juuniks 2015.**

Põllumajandusministeerium



Ohutuspäev Väike-Maarja seltsimajas. Foto: Päästeameti Ida päästekeskus.

17. oktoobril toimus Väike-Maarja seltsimajas maakondlik ohutuspäev. Kuulati loengut „Eakate traumad ja nende ennetamine“. Sai osaleda töötubades: traumaennetus ja olmeohutus; avalik kord ja turvalisus; liiklus. Lääne prefektuuri Rapla politseijaoskonna näitetrupp esines etendusega „Üks elu“. Osalesid Lääne-Virumaa Traumanõukogu, Päästeameti Ida päästekeskus, Politsei- ja Piirivalveameti Ida prefektuur, Maanteeamet, Rakvere Haigla AS ja Tamrex Ohutus OÜ.

Koguduste teated

Väike-Maarja koguduses



Väike-Maarja koguduses Jumalateenistused pühapäeviti kell 12.00
Kogudust teenib hooldajaõpetajana Enn Salveste. Tel 5345 3967, e-post: enn.salveste@eelk.ee
EELK Väike-Maarja koguduse aadress: Tamme 3, 46202 Väike-Maarja, internetis: <http://www.eelk.ee/vaike-maarja/>.
Koguduse veebil saab Facebookis liituda grupiga "Taastame Väike-Maarja kiriku!"

Avispea koguduses



Jumalateenistused pühapäeviti kell 10.30.
Koguduse vaimulik on Eerek Preisfreund. Tel 323 5450.
Koguduse veebileht: <http://avispea.edicypages.com/et>
Kiltsi osadusgruppi veab eest Riina Tali, kokkusaamine toimub **igal neljapäeval kell 18.00** Kiltsi raamatukogus.

Simuna koguduses



Jumalateenistused pühapäeviti kell 14.00.
Koguduse õpetaja on Enn Salveste.
EELK Simuna koguduse aadress: Allika 3, 46401 Simuna
Tel 5345 3967 või tel/fax 332 8021, e-post: enn.salveste@eelk.ee

Õpetaja kõnetunnid on laupäeviti kell 12-15, pühapäeval tund enne jumalateenistust. Kiriklike talituste ja hingehoidlikel vajadustel on kokkuleppel õpetajaga võimalik kohtuda teistel aegadel.

Kalmistumeistrite kontaktandmed:
Väike-Maarjas – Ruth Palmiste, tel 516 1809
Simunas – Helvi Vahter, tel 524 7944

EELK Väike-Maarja koguduse annetusrarve nr 221050284862 Swedpangas, kuhu saab teha annetusi kiriku taastamiseks.

Silmar

- 😊 SILMADE KONTROLL
- 😊 SILMARÕHU MÕÕTMINE
- 😊 PRILLIDE MÜÜK
- 😊 PRILLIDE PISIREMONT
- 😊 OPTILISED PÄIKESEPRILLID



12. november 2014. a.
KELLA 10:00-st
VÄIKE-MAARJA
HOOLDEKODU
PÄEVAKESKUSES

Silmade kontroll maksab 10€. Prillitellijale on kontroll **TASUTA**.
Vastuvõtule on vajalik etteregistreerimine.

INFO ja etteregistreerimine
telefonil: 5016825;56564959

OÜ ETEST PR

ostab metsa- ja põllumaad

Info tel 504 5215, 514 5215 ja meiliaadressil: info@est-land.ee

Väike-Maarja Valla Infolehe väljaandja:

Väike-Maarja Vallavalitsus,
Pikk 7, 46202 Väike-Maarja,
tel 329 5750, www.v-maarja.ee

Toimetaja: Ilve Tobreluts

Toimetuse kolleegium:

Olev Liblikmann, Krista Ustav, Ellu Moisa,
Reet Esmäe, Hans Kruusamägi.
Kaastööd ja teated palume saata hiljemalt 5.

kuupäevaks Ilve Tobrelutsu e-posti aadressil:

ilve.tobrelutsu@v-maarja.ee, tel 329 5759.
Toimetuse võib teksti lühendada.
Toimetuse ei vastuta reklaamide sisu eest.
Trükitud:
Trükikoda TRÜKIS AS,
Pargi 27F, 41 537 Jõhvi.
Ilmub kord kuus, kuu lõpunädalal.
Tiraaž 2000 eksemplari.

Kooli talu

võtab

rendile

või ostab

põllumaad

Väike-Maarja

vallas.

Priidik Preem,
tel 5801 6368
Matti Preem,
tel 529 8037

Müüa kolmetoaline möbleeritud korter

Väike-Maarjas,
Põhja tänaval.

Kontakt
tel: 5648 0612

Tartumets
ostab
metsakinnistuid
ja põllumaid
kogu Eestis.
Tel 5557 7007.
janno@tartumets.ee
www.tartumets.ee

Kohalik põllumees võtab rendile või ostab põllumaid

Headel tingimustel hea hind.
Soovi korral ettemaks.

Kontakt **Rein Miller**
telefonil **5392 6640**

 **Metsakeskus.ee**

Ostame kasvavat metsa, põllumaad ja metsakinnistuid hinnaga kuni 10 000 eurot/ha. Kinnistud võivad olla tehtud raietega või aset-seda piiranguvööndis.
Tel: 56 111 900

Õnnitleme eakaid sünnipäevalapsi!

*Astu reipana edasi eluteel,
olgu tervist ja õnne Sul veel ja veel ...*



November

98 Alvine Nurme – 2. novembril
92 Leida Pärna – 28. novembril
90 Leena Ahlberg – 13. novembril
90 Voldemar Komusaar – 17. novembril
90 Aino Traksmäe – 24. novembril
90 Endla Kütt – 29. novembril
89 Rosalie Metsanurk – 26. novembril
88 Helju-Laine Ilves – 19. novembril
88 Lembit Välja – 20. novembril
88 Endla Jakobson – 28. novembril
86 Elvi Liim – 5. novembril
86 Hilja Kaljo – 9. novembril
86 Agnes Vint – 27. novembril
84 Reino Laatikainen – 9. novembril
84 Maria Kull – 13. novembril
84 Helju Veermäe – 21. novembril
84 Enn Meisalu – 24. novembril

83 Olimar Mustasaar – 10. novembril
82 Klara Adamson – 10. novembril
82 Mulje Kaare – 10. novembril
81 Lembit Kaare – 5. novembril
80 Raissa Mitrofanova – 4. novembril
80 Liina Väizanen – 21. novembril
80 Erika-Koidula Metsaru – 22. novembril
80 Harri Õunpuu – 23. novembril
75 Evi Mandre – 1. novembril
75 Kristi Heinla – 8. novembril
70 Ivar Lass – 2. novembril
70 Priidu Sade – 12. novembril
70 Helle Kotova – 17. novembril
70 Tamara Mednikova – 19. novembril
70 Helle Klaan – 26. novembril
70 Marje Sirelpuu – 27. novembril

Soovime õnne ja tugevat tervist!

Väike-Maarja Vallavalitsus

NB! Palume inimestel, kes ei soovi, et lehes avaldatakse tema sünnipäevaõnnitlus, teatada sellest toimetajale tel 329 5759.

Õnnitleme noorimaid vallakodanikke

Raian Riispere – 25. septembril
Karl-Günther Laulik – 5. oktoobril



Olge rõõmsad, terved ja tublid!

Tänuavaldus

Olen südamest tänulik neile endise Avispea ja Väike-Maarja keskkooli õpilastele, kes mind 90. sünnipäeva puhul raadio kaudu mees pidasid.

Helene Part-Pärtel-Kool,
õpetaja Avispeal ja Väike-Maarjas aastatel 1945-1949

Väike-Maarjas, Ravi tn 1a avatud iluteenuste kabinet.

Teenusteks:
• maniküür, • pediküür, • epilatsioon, • geellakkimine.

Uus!

Kõikidele klientidele soodustus, iga 5. teenus poole hinnaga.

Helista numbrile 525 6381
ja lepime kokku sulle sobiva aja.

Teid teenindab **Marje Kristmann.**

Mälestame

Mati Luik 11.03.1951 – 25.09.2014
Meeli Sinimets 19.05.1949 – 02.10.2014
Õilme Kruusmets 05.06.1927 – 13.10.2014

*Puude ladvas tasa nutvas tuules
me vaikselt leinas langetame pea ...*

Väike-Maarja Hooldekodu

(Ravi 1, II korrus)

päevakeskuse kaudu on võimalik tellida Inkotoa pakutavaid **URIINIPIDAMATUSE ABIVAHENDEID:**

- naha- ja haavahooldusvahendid,
- imavad aluslinad,
- mähkmed jm.

Isikliku abivahendi kaardi olemasolul kaup 40% soodsamalt.
Tellitud tooted tuuakse kohale **11. novembril kell 9.00 – 11.00.**
Tellimiseks ja infoks helistada telefonidel **326 1345** või **5656 4959**